

WIDE

Wellbeing in Digital Education

Smjernice za dobrostanje u inkluzivnom digitalnom obrazovanju na području e-učenja

2023

Erasmus+ KA220-VET-A5322CAB (PR3)

*Suradnici
u učenju*

Sadržaj

Sadržaj	2
Uvod	4
Modul 1.: Priprema okruženja za učenje	6
Uvod	6
1) Sustav upravljanja učenjem (engl. Learning Management System - LMS)	6
2) Platforme za videokonferencije	10
3) Dobra osnovna konfiguracija za poučavanje na daljinu	13
Modul 2.: Priprema učenika za učenje na daljinu	15
Uvod	15
1) Odaberite online aktivnost	16
2) Donesi osobni predmet	18
3) Emocionalna prognoza vremena	20
Modul 3.: Kako najbolje iskoristiti učenje na daljinu	22
Uvod	22
1) Pokaži prisutnost!	22
2) Pokaži mi svoj lov na blago!	24
3) Odaberi i nauči	26
4) Isplaniraj zajedničko putovanje	29
Modul 4.: Kako olakšati interaktivnu komunikaciju u učenju na daljinu	32
Uvod	32
1) Dinamičko mijenjanje aktivnosti za poboljšanje učenja na daljinu	32
2) Pričanje priča za učinkovito učenje	35
3) Mikropoučavanje za osnaživanje učenika	38
4) Stvaranje i jačanje osjećaja zajedništva	41
Modul 5.: Prikupljanje povratnih informacija za učitelje	44
Uvod	44
1) Mikroankete	44
2) Kutija s prijedlozima	46
3) Današnji tim za povratne informacije	47
4) Mreža povratnih informacija	48
5) Evaluacijska anketa	50
6) Savjeti učiteljima za tumačenje povratnih informacija	51
Modul 6.: Pružanje povratnih informacija učenicima	54
Uvod	54
1) Sendvič metoda	54
2) Povratne informacije pomoću rubrika	55
3) Vršnjačka povratna informacija	57
Zaključak	59

Disclaimer

Ovaj priručnik je pripremljen i objavljen od strane WIDE partnerstva uz podršku Erasmus+ programa. Priručnik je objavljen pod licencom Creative Commons public [Licence CC BY-SA 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

Ova licenca omogućava dijeljenje, preuređivanje, prilagodbe te dodatno stvaranje na temelju ovih sadržaja u bilo kojem mediju ili formatu, uključivši i komercijalnu uporabu pod uvjetom navođenja autora. Ako remiksirate, mijenjate ili prerađujete materijal, Vaše prerade morate distribuirati pod istom licencom pod kojom je bio izvornik.

The To go further icon retrieved from [Freepick](https://www.freepick.com/) is designed by Monkik.

Podrška Europske komisije za izradu ove publikacije ne podrazumijeva odobravanje sadržaja koji odražava stavove autora. Europska komisija ne može se smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u ovoj publikaciji.

Uvod

Cilj je ovih *Smjernica* pružanje strategija i prijedloga učiteljima za stvaranje, razvoj i provedbu inkluzivnog kombiniranog i digitalnog okruženja za učenje s obzirom na dobrostanje. Cilj je projekta WIDE pružiti strateški pristup aktivnom učenju koje je usmjereno na razvijanje odnosa i stvaranje prikladnih *online* ili hibridnih prostora. Učenje na daljinu i preko ekrana može utjecati na marljivost i upornost učenika, stoga je učenike ključno motivirati, posebice korištenjem zanimljivih aktivnosti, atraktivnih alata i poticanjem komunikacije među vršnjacima.

Prema Bourgeoisu (2013)¹ angažman se učenika odnosi na njihovu uključenost u proces učenja i pripremu za učenje. Dijeli se na tri kategorije:

- bihevioralna: izbor, ustrajnost, upravljanje naporom, upravljanje okolinom i vremenom učenja, traženje pomoći
- kognitivna: učinkovite strategije samoregulacije (planiranje/postavljanje ciljeva, metakognitivna pažnja i praćenje, kontrola, evaluacija, kritičko mišljenje, reflektivnost, itd.) i strategije učenja
- emocionalna: iskazivanje emocija koje se mijenjaju ovisno o razini uključenosti.

"Emocionalni angažman odnosi se na učinke karakteristične za aktivnosti učenja u smislu emocionalnih reakcija – pozitivnih, kao što su zanimanje, ponos, radost ili entuzijizam, ali i negativnih, kao što su razočaranje, anksioznost, tuga ili osjećaj izgubljenosti. Emocionalna uključenost povezana je sa željom za učenjem koja može ovisiti o vršnjacima, učiteljima, sadržaju ili situacijama učenja" (Merhan, 2021)². Ova afektivna dimenzija angažmana vjerojatno će utjecati i na uspjeh učenika, stoga ju je važno uzeti u obzir u kombiniranom učenju (engl. *blended learning*) ili učenju na daljinu. Također je važno i da se učenici osjećaju dijelom zajednice.

Dobrostanje se u kombiniranom učenju ili učenju na daljinu ne odnosi samo na učenike, već i na sve koji sudjeluju u obrazovanju. Za primjenu je alata i metoda u ovoj vrsti poučavanja osobito važno osnažiti učitelje kako bi bili manje opterećeni i tako unaprijedili kvalitetu svoga života i posla.

Smjernice za dobrostanje u inkluzivnom digitalnom obrazovanju na području e-učenja katalog su aktivnosti koji će inspirirati učitelje i pomoći im da se bolje pripreme i provedu *online* učenje koje je usmjereno na dobrostanje i učitelja i učenika.

Predlažemo da prođete kroz šest modula koji su strukturirani prema različitim fazama obrazovanja. Učiteljski posao ne uključuje isključivo neposredni rad s učenicima. Započinje pripremnom fazom: pripremom mrežnoga radnog okruženja (alata, različitih funkcija koje će se koristiti na platformama za *online* učenje, itd.), ali i pripremom učenika za *online* učenje. Jedan je od izazova u *online* učenju

izraditi tečaj koji će biti atraktivan i dinamičan. Ovaj će modul pokazati kako najbolje iskoristiti *online* učenje i kako u radu s učenicima potaknuti interaktivnost i komunikaciju. Na kraju je refleksija u kojoj se potiče promišljanje o praktičnim iskustvima učitelja i učenika.

U svakom su modulu predstavljene praktične metode za implementaciju *online* i hibridnog učenja. U njih su, kada je to prikladno, integrirani i prijedlozi za implementaciju metode u fizičkoj učionici.

Predviđeno je vrijeme za čitanje svih modula između 8 i 10 sati. Sadržaje pojedinih modula lakše ćete primijeniti ako istovremeno s praćenjem sadržaja na platformi WIDE, aktivnosti provodite i u učionici.

Moduli se mogu proučavati jedan za drugim kako bi se dobile cjelovite smjernice za svaku fazu poučavanja, ali i pojedinačno, ovisno o specifičnim potrebama. Međutim, valja imati u vidu da su moduli međusobno povezani i da se svaki se sljedeći nadograđuje na prethodni kako bi se uskladile faze potrebne za uspješno *online* učenje.

Slijedi pregled modula i okvirno trajanje:

Modul	Okvirno vrijeme
Modul 1.: Priprema okruženja za učenje	1 sat i 45 minuta
Modul 2.: Priprema učenika za učenje na daljinu	1 sat i 15 minuta
Modul 3.: Kako najbolje iskoristiti učenje na daljinu	1 sat i 10 minuta
Module 4.: Kako olakšati interaktivnu komunikaciju u učenju na daljinu	2 sata
Module 5.: Prikupljanje povratnih informacija	2 sata i 30 minuta
Module 6.: Pružanje povratnih informacija učenicima	45 minuta

Modul 1.: Priprema okruženja za učenje

Uvod

Dobro došli u modul „Priprema mrežnog okruženja za poučavanje“.

S obzirom da se nastava sve više odvija *online*, važno je dobro se pripremiti. U ovoj se temi bavimo ključnim elementima koji omogućuju da je *online* okruženje prikladno za učenje.

1. Tehnička spremnost: osigurajte da oprema, uključujući kameru i mikrofon, omogućuje jasnu i sigurnu komunikaciju tijekom nastave na daljinu.
2. Udobnost i kontrola: stvorite ugodan i dobro organiziran prostor za rad, uklonite eventualne prepreke i održavajte kontrolu nad okruženjem, što je ključno za stvaranje povjerenja učenika i kvalitetu poučavanja.
3. Uporaba više zaslona: otkrijte prednosti rada s dva zaslona da biste učinkovitije upravljali sadržajem, motivirali učenike i pojednostavili tijek nastave.
4. Snimanje lekcija: otkrijte prednosti snimanja lekcija, spremanje kopija sadržaja kako bi ih učenici mogli proučavati vlastitim tempom i u vrijeme kad im najbolje odgovara.
5. Ovladavanje platformom: ovladajte značajkama platforme na kojoj se održava nastava na daljinu kako biste osigurali učinkovito i interaktivno iskustvo učenja.

Do kraja ovog modula bit ćete dobro pripremljeni za stvaranje optimalnog mrežnog okruženja za poučavanje i povećavanje učinkovitosti poučavanja.

Započnimo naše putovanje prema stvaranju uspješnog *online* prostora za učenje u nekoliko koraka.

1) Sustav upravljanja učenjem (engl. *Learning Management System - LMS*)

Uvod

Sustav za upravljanje učenjem (LMS) softver je za izradu obrazovnih sadržaja. Između ostalog, omogućuje upravljanje sadržajem, provedbu aktivnosti učenja, interakciju s učenicima i praćenje njihovog napretka. Neki su od najpopularnijih LMS-ova softver otvorenoga koda - Moodle ili Canvas, a dostupna su i mnoga druga komercijalna rješenja.

LMS je svestrana platforma koja sadrži niz aktivnosti koje se provode tijekom nastavnog procesa i u tradicionalnoj učionici. Osnažuje učitelje u stvaranju virtualnih okruženja za učenje i učenicima nudi sveobuhvatno obrazovno iskustvo.

Ciljevi učenja

- iskoristiti tehničke značajke
- poboljšati okruženje za učenje
- olakšati sudjelovanje učenika u aktivnostima
- pratiti i vrednovati napredak učenika
- osigurati pristupačnost i inkluziju
- pojednostaviti administrativne poslove
- poboljšati nastavnu praksu.

Primjena i prilagodba

Sustavi za upravljanje učenjem više su ili manje svestrani i većina ih se može učinkovito prilagoditi različitim vrstama učenja, uključujući učenje licem u lice i kombinirano učenje.

U nastavi koja se u potpunosti odvija *online* LMS je temeljni alat za isporuku sadržaja, komunikaciju, vrednovanje i aktivno sudjelovanje učenika. Središte je svih aktivnosti. Sadrži mnoštvo aktivnosti i resursa, uključujući forume za raspravu, kvizove, alate za suradnju i dodjelu potvrda.

U kombiniranom učenju (kombiniranje okruženja za učenje u prostorijama škole i učenja podržanog računalom) LMS se može koristiti za pružanje dodatnih materijala, aktivnosti i zadataka. Osigurava kontinuitet učenja i učenicima omogućuje pristup sadržajima i izvan nastave.

U tradicionalnoj nastavi licem u lice LMS može poslužiti kao vrijedan alat za objavljivanje materijala, nastavnih planova i obavijesti. Također može omogućiti razgovore, rasprave i suradnju među učenicima i izvan nastave.

Bez obzira na okruženje, učitelji bi trebali osigurati da svi objavljeni materijali budu dostupni svim učenicima, uključujući one s posebnim potrebama, pružanjem alternativnih formata i odabirom LMS-a koji je usklađen sa *Smjernicama za pristupačnost internetskih sadržaja 2.1* s AA razinom usklađenosti, kao što je Moodle LMS 4.0.

Ukratko, iako je metoda LMS prikladna za različita okruženja učenja, važno je uskladiti njezine upotrebe s konkretnim ciljevima i potrebama učenika u svakom kontekstu. Za učinkovito korištenje mogućnosti LMS-a u različitim obrazovnim okruženjima ključni su fleksibilnost i promišljena integracija.

Opis metode

1. korak: Postavite tečaj

Prijavite se u LMS sa svojim vjerodajnicama koje ste dobili od svoje škole. Pristupite dijelu platforme za izradu ili postavljanje tečaja. Stvorite sučelje tečaja s osnovnim informacijama: nazivom tečaja, vremenskim rokovima i opisom.

2. korak: Organizirajte nastavne materijale

Organizirajte svoje materijale, odnosno izradite modul ili mapu za svaku nastavnu jedinicu, tjedan ili temu. U odgovarajuće module postavite bilješke s nastavnoga sata, prezentacije, tekstove, videozapise i sve ostale važne materijale.

3. korak: Postavite zadatke i vrednovanje

Izradite zadatke, kvizove i procjene. Navedite rokove, upute i kriterije vrednovanja za svaki zadatak. Odlučite želite li za automatsko ocjenjivanje koristiti LMS ili ćete neke zadatke vrednovati ručno.

4. korak: Olakšajte komunikaciju

Među komunikacijskim alatima odaberite one koji će olakšati komunikaciju i omogućiti ostvarivanje vašega cilja. Razmislite kako ćete najbolje potaknuti učenike da sudjeluju u raspravama i komuniciraju s vama i svojim vršnjacima.

5. korak: Omogućite suradnju

A Kako biste potaknuli timski rad i suradničko učenje, koristite alate za suradnju poput zadataka u grupi, wikija ili dijeljenih dokumenata.

6. korak: Pratite napredak učenika

Koristite se značajkama koje omogućuju praćenje napretka učenika. Provjerite tko je pristupio materijalima, dovršio zadatke i sudjelovao u raspravama.

Na temelju njihove aktivnosti ili uspješnosti prepoznajte kojim je učenicima potrebna dodatna podrška.

7. korak: Podrška za pristupačnost

Svojim učenicima osigurajte dostupnost svih materijala na tečaju s obzirom na okolnosti (invaliditet, disleksija, život u ruralnim područjima s ograničenim pristupom internetu...). Pripremite alternativne formate pomoću alata za pristupačnost ugrađenih unutar LMS-a.

8. korak: Omogućite povratnu informaciju

Koristite LMS za vrednovanje i komentiranje rješenja zadataka. Većina LMS platformi nudi alate za vrednovanje i može automatski dodijeliti digitalne značke kao potvrde o stjecanju znanja i vještina.

9. korak: Arhiviranje i osvrt

Arhivirajte tečaj na kraju obrazovnoga razdoblja. Većina LMS platformi nudi opciju izvoza sadržaja tečaja i podataka o učenicima.

Razmislite o učinkovitosti tečaja i prikupite povratne informacije od učenika kako biste ga poboljšali za buduće generacije.

10. korak: Kontinuirano poboljšavajte Da biste vrednovali učinkovitost metoda poučavanja, provjerite analitičke podatke koju pruža LMS. Prilagodite tečaj i poboljšajte ga za daljnje korištenje.

U ovaj proces uključite učenike i potaknite ih na aktivno sudjelovanje kako biste stvorili dinamično okruženje za učenje. Prilagodite svoje pristupe da biste ispunili ciljeve učenja, ishode predmeta koji predajete i ciljeve školskoga kurikuluma.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Sustav za upravljanje učenjem (LMS-a) pruža dobrobiti za mentalno zdravlje i učenika i učitelja.

Kad se LMS prilagodi i sakriju se njegove značajke koje se ne koriste, može postati vrlo jednostavan za korištenje. Učenici mogu pristupiti materijalima i dovršavati zadatke vlastitim tempom, čime se smanjuje stres koji mogu izazvati striktni vremenski rokovi. LMS pruža mogućnost pregledavanja sadržaja i materijala onoliko puta koliko je potrebno, što učenicima omogućuje kontrolu nad vlastitim učenjem. Jasna logična struktura tečaja također doprinosi osjećaju kontrole i povjerenja.

Učiteljima je potrebno dodatno vrijeme za upoznavanje s LMS-om, strukturiranje tečaja, pripremu aktivnosti i vrednovanja te brigu o tome je li sustav učenicima jasan i razumljiv. No kad je jednom postavljen, tečaj se može ponovno koristiti s više generacija učenika i prilagoditi uz minimalne napore. LMS ima mogućnost upravljanja velikim grupama i može automatizirati zadatke kao što su izračuni ocjena ili praćenje prisutnosti pa tako smanjuje opterećenje učitelja i štedi vrijeme.

Savjeti i trikovi

Svi LMS-ovi pružaju slične usluge i više značajki nego što vam je vjerojatno potrebno. Dakle, ako imate izbora, dajte prednost široko rasprostranjenom LMS-u otvorenog koda za koji ćete pronaći podršku u različitim zajednicama.

Da biste se upoznali s platformom, izradite probni tečaj i vježbajte. Potrebna je vježba kako biste tečaj i proces učenja putem LMS-a učenicima učinili zanimljivim i privukli njihovu pozornost.

Isprobajte značajke LMS-a. Razmijenite savjete s kolegama. Dostupne su stotine besplatnih vodiča u kojima ćete pronaći odgovor za svako svoje pitanje.

Prilagodite LMS - ako je potrebno, uz podršku tehničkog tima, kako biste sakrili sve značajke koje nećete koristiti.

Tijekom postavljanja sadržaja i aktivnosti na LMS prebacujte se u ulogu učenika kako biste mogli vidjeti što je i kako vidljivo učenicima.

Razmišljajte iz pozicije učenika o tome kako bi im tečaj mogao koristiti.

Pitanja za razmišljanje

Jeste li ikada pohađali e-tečaj na LMS-u? Što vam se sviđjelo? Jeste li naišli na poteškoće? Što biste željeli pronaći? Jeste li ikada predavali *online*? Uz pomoć LMS-a? Je li bilo teško organizirati se? Koje ste značajke LMS-a koristili? Koje ste vrste medija uključili? Koje vrste aktivnosti? Kako ste osigurali suradnju i zajedničko učenje? Jeste li analizirali svoje iskustvo? Jeste li koristili podatke LMS-a?

2) Platforme za videokonferencije

Uvod

Alati za videokonferencije koriste se za interakciju licem u lice u stvarnom vremenu i omogućuju učiteljima i učenicima vizualni kontakt. Obično se koriste za predavanja uživo, ali također mogu podržati razgovore i grupne rasprave, kao i suradničke aktivnosti, čineći učenje na daljinu dinamičnijim i interaktivnijim. Njihovo snimanje osigurava fleksibilnost i pristupačnost jer omogućuje učenicima pregledavanje sadržaja kada god njima odgovara. Ovi alati nude značajke kao što su dijeljenje zaslona i određeno vrijeme za komunikaciju s učenicima, odgovaranje na njihova pitanja i rješavanje nedoumica i time održavaju njihovu motivaciju za učenje, poboljšavajući cjelokupno iskustvo učenja na daljinu korištenjem mnogih obilježja tradicionalne nastave.

Ciljevi učenja

- razumjeti ulogu platformi za videokonferencije
- odabrati i postaviti alat za videokonferencije
- podržati učenike tijekom procesa učenja
- osigurati tehničke uvjete.

Primjena i prilagodba

U potpuno *online* okruženjima videokonferencija omogućuje sinkronu interakciju odražavajući učionicu u stvarnom vremenu. Omogućuje predavanja i rasprave uživo, potiče aktivnost, kao i povezanost između nastavnika i učenika.

U kombiniranim okruženjima za učenje platforme za videokonferencije mogu se koristiti kako bi se premostile prepreke između nastave na daljinu i licem u lice. Učitelji mogu organizirati nastavne satove za učenike na daljinu i tako im omogućiti inkluziju i kontinuitet u učenju.

Platforme za videokonferencije omogućuju pristupačnost i u tradicionalnoj nastavi licem u lice. Mogu se koristiti za predavanja gostujućih stručnjaka i razgovore s njima ili dogovore s učenicima koji možda imaju pretrpan raspored ili potrebu za dodatnom komunikacijom.

Prilagodba platformi za videokonferencije različitim okruženjima učenja zahtijeva promišljeno planiranje i fleksibilnost s obzirom na potrebe i njihova ograničenja. Cilj je poboljšati iskustvo učenja i promicati inkluziju u svim okruženjima.

Opis

Tržištem dominiraju besplatni ili komercijalni alati kao što su Zoom, Microsoft Teams i Skype ili Google Meet.

Svaki od navedenih alata ima slične mogućnosti (snimanje, promjena pozadine, dijeljenje zaslona, razmjena poruka itd.). Osnovna je razlika u integraciji resursa iz matične tvrtke. Microsoft Teams omogućuje zajedničko korištenje Microsoftovih datoteka (Word, Excel, PowerPoint). Google Meet može se povezati s Googleovim kalendarom ili Gmailom.

Prostorije za grupni rad (engl. *breakout room*) mogu se postaviti na Zoomu i Teamsu.

Zoom je intuitivni alat sa sučeljem koje je prilagođeno korisniku. Google Meet jednostavan je za korištenje, ali je njegova besplatna verzija prilično ograničena. Sučelje Teamsa može biti izazovno ako niste navikli na njega. Kvaliteta zvuka poziva u Skypeu možda neće uvijek biti najbolja.

Što se tiče sigurnosti, privatnosti osobnih podataka i mogućnosti prilagodbe, rješenja otvorenog koda sve su popularnija.

Na primjer, Jitsi Meet sadrži sve mogućnosti (zamućena pozadina, dijeljenje zaslona, snimanje sastanka, upravljanje mikrofonom sudionika, čavrljanje...), vrlo je jednostavan i učinkovit jer ne zahtijeva preuzimanje ili instaliranje. Za sudjelovanje u razgovoru nije potrebno ni otvoriti račun. Također nudi i opciju prijenosa uživo (engl. *live streaming*).

BigBlueButton je videokonferencijski sustav razvijen za učenje na daljinu koji preporučuje nekoliko svjetskih akademskih institucija i javnih tijela kao što je francusko Ministarstvo obrazovanja. Omogućuje dijeljenje videozapisa, prezentiranja s pametnom pločom ili bez pametne ploče, alate za javno i privatno čavljanje, dijeljenje zaslona, glas preko IP-a, *online* ankete i zajedničko korištenje dokumenata. To je besplatni softver s otvorenom licencijom.

Uz navedene alate za videokonferencije postoje i drugi koje možete pronaći na internetu, zajedno s usporedbama njihovih funkcionalnosti. Ako vaša škola ne propisuje obavezni alat za videokonferencije, preporučujemo da odaberete platformu otvorenog koda koja najbolje odgovara vašim potrebama s obzirom na svoje prednosti i ograničenja.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Videokonferencije učenicima i učiteljima omogućuju da jedni drugima vide izraze lica tijekom komunikacije i da komuniciraju kao da su u istoj prostoriji.

Komunikacija putem videokonferencije smanjuje osjećaj izolacije koji se može doživjeti tijekom korištenja interneta. S ovim alatom učiteljima je lakše potaknuti aktivno sudjelovanje učenika i uključiti ih u aktivnosti uživo. Omogućuje trenutačno pojašnjenje i kod učenika smanjuje nelagodu koju mogu izazvati neodgovorena pitanja ili nesporazumi. Konačno, planirana nastava na daljinu pruža strukturu i rutinu te učenicima i učiteljima pomaže da zadrže osjećaj svrhovitosti u svom učenju ili radu.

Savjeti i trikovi

Mnoštvo je savjeta i trikova koji se mogu koristiti kako bi se osigurao uspjeh nastave putem videokonferencije. Prije svega, ne zaboravite isprobati softver na računalu i na mjestu koje ćete koristiti za poučavanje, uključujući kameru, mikrofonsku i internetsku vezu. Može se dogoditi da od kuće teže pristupate platformi koja je lako dostupna u školskim prostorijama. Upoznajte se sa sučeljem, postavkama i značajkama. Ako je potrebno, sudjelujte na edukacijama o određenoj platformi i potražite upute.

Provjerite da način na koji koristite videokonferencijski sustav ne isključuje nijednog učenika zbog njegova invaliditeta ili ograničenja pristupa internetu.

Kako biste smanjili ugljični otisak planiranih nastavnih aktivnosti, podsjetite učenike da isključe kamere nakon uvodnoga dijela nastavnoga sata tijekom kojeg slušaju i da ih uključe kada postavljaju pitanja ili predstavljaju temu. Iz istog razloga ne zaboravite odabrati nisku ili srednju razlučivost kako biste smanjili protok podataka.

U razumijevanju iskustava učenika tijekom učenja i prepoznavanja što bi se moglo poboljšati pomoći će prikupljanje povratnih informacija od učenika nakon svakog nastavnoga sata na daljinu.

Pregledajte snimljene lekcije kako biste prepoznali gdje možete poboljšati svoje metode poučavanja i strategije poticanja učenika.

Također, može vam olakšati i priprema procjene rizika, osobito ako ste tek počeli upotrebljavati platforme za videokonferencije. Na taj ćete način, ako nešto pođe po zlu, predvidjeti potencijalne izazove i lakše ih riješiti.

Pitanja za razmišljanje

Jeste li ikada koristili koju platformu za videokonferencije? Jeste li pohađali tečajeve putem videokonferencije? Koja je njihova prednost? Jeste li mogli komunicirati s govornikom? Koja je bila svrha vaše komunikacije? Ako niste mogli komunicirati s govornikom, zašto niste? Jeste li komunicirali s ostalim sudionicima? Je li tečaj bio snimljen? Jeste li imali pristup snimci? Integrirate li videokonferencije u svoju nastavu? Je li vam bilo potrebno stručno usavršavanje? Jeste li naišli na tehničke probleme? Snimate li predavanja? Osjećate li se pri tome dobro? Koja su ograničenja? Postoje li neke aktivnosti koje želite ponuditi, a koje se ne mogu obaviti pomoću videokonferencije? Jeste li dobili povratne informacije od učenika? Kako nastava pomoću platforme za videokonferencije može poboljšati dobrostanje učenika?

3) Dobra osnovna konfiguracija za poučavanje na daljinu

Uvod

Neophodno je pravilno organizirati radno okruženje kako biste zadržali interes učenika tijekom nastave na daljinu. Dobra će organizacija učenicima omogućiti da se u virtualnoj učionici osjećaju ugodno.

Ciljevi učenja

- razvijati vještine *online* komunikacije
- stvoriti profesionalno okruženje za učenje s ciljem poboljšanja koncentracije i motivacije.

Primjena i prilagodba

Savjeti se mogu primijeniti samo u virtualnoj učionici.

Opis

- Provjerite imate li dobru i stabilnu internetsku vezu.
- Unaprijed provjerite softver za videokonferencije i njegove značajke koje planirate koristiti.

- Provjerite jesu li postavke zvuka i videa dobre kvalitete (ako je potrebno, koristite vanjske uređaje: kameru i mikrofon).
- Detaljno isplanirajte svoje aktivnosti i napišite vremenski slijed zadataka, razgovora, pitanja, vrednovanja i povratnih informacija.
- Unaprijed pošaljite poveznicu na videokonferenciju.
- Povucite se u tihu i dobro opremljenu prostoriju.
- Da biste izbjegli distrakcije, odaberite neutralnu pozadinu. Ljudi s kojima razgovarate znatizeljni su i promatrat će predmete oko i iza vas. Ako je potrebno, postavite automatsku pozadinu.
- Obratite pozornost na svjetlo: bilo bi dobro da iza sebe nemate prozor ili neki drugi izvor svjetlosti.
- Vodite računa o svom izgledu: ne možete na videokonferenciji biti u pidžami zato što poučavate od kuće.
- Postavite se dovoljno daleko od kamere da se vidi vrh vaših ramena.
- Postavite kameru tako da možete gledati u nju kad govorite tako da učenici imaju dojam da gledate u njih. Tako će biti koncentrirani na ono što govorite. Uobičajena je pogreška postavljanje kamere pod niskim kutom, jer se prijenosna računala obično postavljaju niže. Podignite svoje prijenosno računalo tako što ćete, primjerice, staviti knjige ispod njega. Ako razgovarate s učenikom, nemojte se usredotočiti na njegov video, nego nastavite gledati u kameru.
- Povežite se nekoliko minuta prije početka sastanka kako biste isprobali svoju opremu, predvidjeli sve nepredviđene događaje i pozdravili učenike na ulasku.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Da bi se osigurao nesmetani rad učitelja i učenika, ključna je organizacija okruženja za učenje na daljinu. Također, ona utječe na koncentraciju učenika tijekom nastave.

Pitanja za razmišljanje

• Gdje održavate nastavu na daljinu? Imate li posebnu sobu? Jeste li razmišljali o organizaciji? Nedostaje li vam nešto? Kako je radni stol postavljen u odnosu na prozor? Imate li stalnu rasvjetu? Što bi se moglo poboljšati? Jesu li vaša oprema i priključak kvalitetni? Možete li gledati kameru dok poučavate? Jeste li dobili povratne informacije od učenika o svom okruženju? Jeste li razmišljali o svom dobrostanju na poslu?

Modul 2.: Priprema učenika za učenje na daljinu

Uvod

Dobro došli u modul 2. „Priprema učenika za učenje na daljinu“. Za uspješno učenje i poučavanje, bilo da se radi o fizičkoj, virtualnoj ili kombiniranoj učionici, potrebne su pripreme koje uključuju (barem) ova tri aspekta:

1. **Okruženje za učenje** (fizičko, virtualno ili kombinirano): potrebno je osigurati okruženje koje potiče učenje i olakšava koncentraciju. Provjerite posjeduju li učenici znanja i vještine za korištenje različitih alata i pomozite im ako im je potrebna pomoć. Uvijek izvršite tehničku provjeru da vidite znaju li dijeliti zaslone, video, slike, zvuk, kako ukloniti pozadinsku buku i isključiti zvuk. Uključite učenike u predlaganje pravila za suradnički rad i komunikaciju, kao i u proces rada.

2. **Emocionalna spremnost** - kada je okruženje za učenje spremno, bez stresa možemo početi s učenjem i poučavanjem. Započnite svaki nastavni sat aktivnošću koja potiče komunikaciju, suradnju i stimulativno okruženje: ledolomcem, prijavom (engl. *check-in*) ili nekom drugom zabavnom zajedničkom aktivnošću.

3. **Kognitivna pripremljenost** – učenici bi sada trebali biti spremni u proces učenja uključiti svoje kognitivne vještine. Predstavili smo im ciljeve učenja i očekivanja tijekom aktivnosti, kao i kriterije vrednovanja. Nastavni sat možemo započeti s ulaznom karticom za samoprocjenu učeničke spremnosti za ostvarivanje novih ishoda učenja. Rezultati ulazne kartice pomoći će nam u prilagodbi planiranja poučavanja. Aktivnosti se trebaju temeljiti na prethodno stečenim znanjima i vještinama. Kad god je moguće, trebaju biti povezane sa svakodnevnim životom učenika.

Napomena: Sadržaj ovog modula temelji se na teoriji socijalnog i emocionalnog učenja (engl. *SEL, social-emotional learning*) koja se smatra „procesom tijekom kojeg se stječu i primjenjuju znanja, vještine i stavovi s ciljem razvoja zdravog identiteta, upravljanja emocijama i ostvarivanja osobnih i zajedničkih ciljeva, osjećaja i empatije prema drugima, uspostavljanja i održavanja podržavajućih odnosa i donošenja odgovornih odluka.“ Cilj je socijalnog i emocionalnog učenja razvoj pet vještina:

- samosvijest (engl. *self-awareness*): sposobnost osvještavanja vlastitih emocija i razvijanja pozitivne slike o sebi
- samoregulacija ili upravljanje sobom (engl. *self-management*): sposobnost reguliranja vlastitih emocija i nadzor nad svojim ponašanjem.
- socijalna svijest (engl. *social awareness*): svjesnost o emocijama drugih i situacijama u kojima se nalaze
- odgovorno donošenje odluka: sposobnost rješavanja problema i preuzimanja odgovornosti
- relacijske vještine (engl. *relational skills*): vještine potrebne za njegovanje odnosa i poticanje komunikacije.

Pristalice socijalnog i emocionalnog učenja u svoje nastavne aktivnosti obično uključuju prijave (engl. *check-in*) koje možemo usporediti s dobro poznatim ledolomcima (engl. *icebreaker*), s tom razlikom što su prijave usredotočene na emocije. Radi se o kratkim aktivnostima koje učenicima omogućuju izražavanje onoga što osjećaju u određenom trenutku i u određenom kontekstu. Aktivnosti učenicima trebaju pomoći da zaborave na svoje probleme i smanje svoje emocionalne reakcije da bi se bolje usredotočili na nastavni sadržaj. Provedba aktivnosti ponekad može biti izazovna učiteljima koji uglavnom nisu educirani za stručnu psihološku podršku učenicima i možda nemaju toliko vremena za rješavanje težih situacija s obzirom da je potrebno reagirati u skladu s emocijama učenika i posvetiti se svakom njihovom ozbiljnom problemu. U nekim će situacijama stoga biti potrebno dogovoriti individualni razgovor s učenikom ili ga uputiti na razgovor sa stručnom službom.

U ovom kontekstu aktivnosti prijave (engl. *check-in*) namijenjene su pripremi učenika za rad u *online* i hibridnim okruženjima. Osmišljene su s obzirom na individualne diferencirane potrebe učenja te zahtijevaju pripremu i prilagodbu zadataka na različitim razinama.

O aktivnostima prijave govori Alessandro Carbone: [Ledolomci \(*check-in*\)](#)

1) Odaberite *online* aktivnost

Uvod

Predstavljamo izbor isprobanih igara i vježbi koje učitelji mogu koristiti na početku nastave u *online* okruženju. Osim očitih prednosti, zabavne aktivnosti u nastavi na daljinu učiteljima i učenicima pomažu iskoristiti puni potencijal digitalnih alata.

Ciljevi učenja

- stvoriti neformalni ugođaj u prostoru za učenje na daljinu
- uvježbati korištenje digitalnih alata
- izgrađivati odnose između učitelja i učenika u okruženju za učenje na daljinu
- podići dinamiku tijekom učenja na daljinu.

Primjena i prilagodba

Ove su aktivnosti namijenjene osposobljavanju učitelja i učenika za sudjelovanje u zabavnim aktivnostima u okruženju za učenje na daljinu. Za prilagodbu zabavnih aktivnosti koje se inače koriste i u tradicionalnoj učionici potrebno je malo kreativnosti, znanja i volje. Pomoću njih poboljšavamo raspoloženje, potičemo dinamiku i osjećaj zajedništva.

Opis metode

Pokaži sliku i ispričaj

Učenici na početku ove aktivnosti trebaju na svom mobitelu pronaći fotografiju na temelju koje će ispričati priču. Za pronalaženje fotografije imaju minutu. Nakon toga svaki učenik treba ispričati svoju priču. Za pričanje priče imaju 1-2 minute. Ova se aktivnost može provoditi u grupama koje se međusobno poznaju, ali i u novim grupama u kojima će se članovi bolje upoznati i povezati.

Top 5 tema (aktivnost za evaluaciju)

Podijelite učenike u grupe od četvero ili petero. Omogućite im da se na pet minuta sastanu u prostorijama za grupni rad (engl. *breakout rooms*). Svaki učenik treba napraviti popis od pet pojmova kojih se sjeća s nastavnoga sata koji je upravo održan. Svoj popis pišu individualno, a zatim ih istovremeno objavljuju u grupnom čavrljanju (engl. *chat*) ili u zajedničkom dokumentu. Nakon toga izrađuju popis u zajedničkom dokumentu gdje je pojam koji se najrjeđe javlja na vrhu, a pojam koji se najčešće javlja na dnu. Nakon pet minuta zatvaraju se prostorije za grupni rad i učenici predstavljaju popise ostatku razreda.

Spoji informaciju s osobom

Svaki učenik učitelju u privatnoj poruci šalje neku zanimljivu i zabavnu informaciju o sebi. Učitelj zatim predstavlja informacije jednu po jednu, a učenici u čavrljanju pišu osobu za koju misle da je povezana s određenom informacijom. Na kraju sudionici otkrivaju i objašnjavaju svoju povezanost s informacijom.

Prilagođeno prema [10 teambuilding aktivnosti za učenje na daljinu](#).

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Ove metode učenike pripremaju za ovladavanje tehničkim alatima kako bi ih učinkovitije koristili tijekom nastave. Aktivno uključuju učenike i potiču ih da bolje slušaju i razumiju teme o kojima se uči. Također stvaraju zabavnu i opuštenu atmosferu u okruženju za učenje na daljinu.

Savjeti i trikovi

Za provođenje aktivnosti učitelj treba dobro razumjeti alate koji su mu na raspolaganju u okruženju za učenje na daljinu. Iskoristite i ideje učenika kako biste prilagodili aktivnosti i osmislili nove.

Preuzimanja/materijali

Predstavljanje modela HyFlex

Ako želite saznati više o tome kako organizirati potpuno fleksibilno hibridno/kombinirano okruženje za učenje, pogledajte vodič za [HyFlex model](#). Sveučilište Ohio pripremio je [digitalni priručnik](#) za pomoć u izradi boljih *online* ili kombiniranih okruženja za učenje.

Pitanja za razmišljanje

Poznajete li digitalne alate koji se mogu koristiti tijekom nastave na daljinu? Vole li vaši učenici koristiti digitalne alate? Postoje li velike razlike u vještinama korištenja digitalnih alata među učenicima? Je li nastava učenicima zabavna? Kako započinjete? Vježbate li s učenicima kako biste im olakšali korištenje digitalnih alata?

2) Donesi osobni predmet

Uvod

„Donesi osobni predmet” jednostavna je aktivnost za stvaranje pozitivne grupne dinamike na početku nastavnoga sata. Kako bi se učenici otvorili jedni drugima, potrebno je pripremiti grupu i stvoriti opuštenu atmosferu. Razgovor o predmetu relativno je "siguran", a istovremeno učenici pokazuju nešto o sebi, što pridonosi stvaranju osjećaja da su dio grupe.

Ciljevi učenja

- jačati povezanost učitelja i učenika
- poticati timski rad.

Primjena i prilagodba

Učitelj ili voditelj može koristiti ovu vježbu u većini aktivnosti tijekom nastave na daljinu.

Opis metode

Aktivnost je vrlo jednostavna i može se izvesti kao uvodna ako ste prethodno zamolili učenike da na nastavu donesu neki predmet. Učenici se redom predstavljaju prije nego što pokažu svoj osobni predmet i što im on znači. Važno je učenike uputiti da priča o predmetu objašnjava nešto o osobi ili predstavlja nešto o temi ili razredu kojega su učenici dio. Slušajući ćete dobiti predodžbu o učenicima. Možete prvi predstaviti svoj predmet kako biste potaknuli učenike da govore.

Ovo je jednostavan način da se grupi pomogne u izgradnji zajedničkog identiteta pomoću jasnih osobnih identiteta. Učenici će se bolje prisjetiti ostalih učenika nakon što su čuli njihove osobne priče povezane uz predmet.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Upoznavanje je važno za promicanje dobrobiti koja bi se teže postigla bez ovakvih grupnih aktivnosti. Ova aktivnost omogućuje bolje razumijevanje ljudi s kojima dijelite okruženje za učenje i stvaranje povezanosti između članova grupe.

Savjeti i trikovi

- Pripremite grupu. Ako je potrebno, podsjetite na dnevni red i kada šalžete pozivnicu.
- Osigurajte da u grupi vlada opušteno raspoloženje. Dozvolite da članovi grupe govore malo ili onoliko koliko im odgovara.
- Komentirajte priče i učvrstite svoje mjesto u grupnoj dinamici aktivnim slušanjem i pozitivnim povratnim informacijama.
- Ne zaboravite sudjelovati u igri i predstaviti svoj osobni predmet.

U slučaju da netko zaboravi ponijeti osobni predmet, još uvijek može sudjelovati u aktivnosti i uzeti predmet iz svoga okruženja, npr. svoj mobitel, USB ili šalicu za kavu, i ispričati priču o predmetu, a kroz priču o predmetu i priču o sebi. Također je moguće da sudionici ispričaju neku smiješnu priču ili kažu zanimljivu i zabavnu informaciju o sebi osobno, čak i ako je to ponekad izazovnije i teže.

Pitanja za razmišljanje

Biste li se odvažili organizirati ovu aktivnost? Biste li sudjelovali u aktivnosti? Što biste donijeli? Jeste li već s učenicima radili slične aktivnosti? U učionici ili na daljinu? Kako biste reagirali da neki učenik ne može kontrolirati svoje emocije? Što biste učinili ako učenik odbije sudjelovati? Što ako učenik zadirkuje drugoga?

3) Emocionalna prognoza vremena

Uvod

Ova aktivnost učenicima i učiteljima omogućuje dijeljenje i izražavanje svojih emocija prije početka procesa učenja.

Ciljevi učenja

- razumjeti emocije učenika koje mogu utjecati na njihovo učenje
- poticati učenike i učitelje da izraze svoje emocije.

Primjena i prilagodba

Ova se aktivnost može unaprijed isplanirati ili upotrijebiti ovisno o situaciji ili temi. Može se prilagoditi učenju licem u lice, kombiniranom učenju i učenju na daljinu. Koristi se za izražavanje trenutačnih emocija učenika i nastavnika, ali i za samoprocjenu učenikove razine razumijevanja pojmova iz prethodne lekcije, npr. upitajte učenike kojim bi emotikonom ocijenili svoju razinu razumijevanja pojmova iz prethodne lekcije.

Opis metode

Na početku nastavnoga sata upitajte svakog učenika o njihovoj emocionalnoj prognozi vremena. Učenici mogu odabrati emotikon koji najbolje odgovara njihovom raspoloženju i poslati ga u čavrljanje prije nego što objasne zašto su ga odabrali. Učitelji također mogu izraziti svoje raspoloženje.

Aktivnost se može prilagoditi i za nastavu licem u lice:

- 1) Učitelj na ploči crta različite slike vremenskih prilika (oblak, sunce, snijeg, kiša...).
- 2) Učenici flomasterom ili kredom povlače crtu ispod slike vremenskih prilika koje odgovara njihovom raspoloženju.
- 3) Učitelj sažima raspoloženje grupe i pita želi li netko objasniti svoje raspoloženje.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Ova aktivnost omogućuje učiteljima razumijevanje raspoloženja svojih učenika kako bi mogli prilagoditi nastavne aktivnosti i ako je potrebno, učenicima pružiti individualnu podršku. Učenici imaju priliku izraziti svoje emocije i osjećaju da ih se uvažava, što bi im trebalo pomoći da tijekom nastave budu više usredotočeni.

Preuzimanja/materijali

1. [40 ledolomaca za male grupe \(typepad.co.uk\)](http://typepad.co.uk)
2. [Ledolomci.pdf \(ufl.edu\)](http://ufl.edu)
3. Zašto koristiti ledolomce? - [Icebreakers | Center for Teaching Innovation \(cornell.edu\)](http://cornell.edu)
4. [33 ledolomaca za učenike viših razreda osnovne škole i srednje škole koji doista djeluju](#)
5. [Razbijanje leda: strategije za uključivanje sudionika istraživanja](#)
6. [Najbolji digitalni ledolomci](#)
7. [50 aktivnosti prijave za razvoj socijalnog i emocionalnog učenja u učionici](#)

Pitanja za razmišljanje

Biste li organizirati ovu aktivnost? Biste li sudjelovali? Jeste li već organizirali slične aktivnosti? U učionici ili na daljinu? Kako biste reagirali u slučaju da učenik ne može kontrolirati svoje emocije? Što ako neki učenik odbije sudjelovati? Znete li kamo uputiti učenika koji ima poteškoća?

Modul 3.: Kako najbolje iskoristiti učenje na daljinu

Uvod

Ovaj modul predstavlja četiri metode za najbolje korištenje prednosti učenja na daljinu uživo.

Modul vas upućuje kako da postanete učitelji koji učinkovito komuniciraju *online*, personalizirate svoje poučavanje i smanjite osjećaj izoliranosti učenika iza ekrana.

Uputit će vas kako da se aktivno nosite s izazovima kako biste ih iskoristili kao zanimljive poticaje za učenike. Na kraju predstavljamo dvije aktivnosti koje mogu pomoći da nastava na daljinu bude dinamičnija i interaktivnija te da uključuje učenike.

1) Pokaži prisutnost!

Uvod

U nastavi na daljinu važno je znati što znači biti dobar *online* učitelj. Izazovno je održavati učenike motiviranima i aktivnima kada su udaljeni i iza ekrana. Kako bi to prevladali, učitelje treba osnažiti da razbiju osjećaj udaljenosti i stvore uključivo i prisutno okruženje za učenje. Metoda se stoga fokusira na specifične alate za izvedbu kako bi se premostio jaz između učitelja i učenika tako što ćete postati prisutan i dinamičan (*online*) učitelj.

Ciljevi učenja

- razvijati osjećaj prisutnosti na internetu
- koristiti prikladne alate i aktivnosti tijekom učenja na daljinu
- učiniti učenje na daljinu zanimljivijim i uključiti sve učenike.

Primjena i prilagodba

Metoda je posebno korisna tijekom nastave na daljinu gdje postoji potreba za aktivnim sudjelovanjem. Lako se prilagođava svim vrstama okruženja učenja.

Opis metode

Svijest o verbalnoj i neverbalnoj komunikaciji

Prvi je korak osvijestiti vlastiti utjecaj kao učitelja u nastavi na daljinu. Čak i ako imate iskustva u radu s učenicima, nastava na daljinu zahtijeva malo više pripreme da biste stvorili osjećaj prisutnosti.

- Usredotočite se na svoju verbalnu komunikaciju – govorite jasno i polako, postavljajte dodatna pitanja i ponavljajte najvažnije pojmove.
- Usredotočite se na svoju neverbalnu komunikaciju koja uključuje govor tijela i izraze lica kao što su osmijeh, blizina ekrana, kimanje glavom, dinamika glasa u odnosu na intenzitet i stanka tijekom izlaganja.
- Uvježbavajte vlastitu svijest o komunikaciji: snimate kratki videozapis u kojem zamišljenoj publici objašnjavate neki pojam. Nakon toga proučite svoju verbalnu i neverbalnu komunikaciju: što poboljšati i što je dobro. Na primjer, uočite kako pozdravljate svoje učenike i trebate li koristiti više (ili manje) mimike. Bilježite dojmove i primijenite ih na sljedećem *online* nastavnom satu.

Uvježbavajte kontakt očima putem kamere

Ključni je dio stvaranja prisutnosti kontakt očima putem kamere, što može biti izazovno.

- Jedan je od načina pripremiti sliku očiju i pričvrstiti je odmah ispod ili iznad svoje kamere. Prije nastave na daljinu svakako eksperimentirajte i isprobajte je li vaš pogled prirodan tako što ćete se snimiti sa slikom očiju u različitim položajima i s obzirom na to prilagoditi njezino mjesto.

Rad s dva zaslona

Provjerite koristite li za videokonferenciju zaslon s kamerom. Drugi zaslon koristite za prikazivanje i dijeljenje. Mijenjajte raspored dijeljenja zaslona i komunikacije kamerom. Uputite učenike da uključe kameru i mikrofonski samo kada trebaju govoriti.

Personalizacija

Učinkovit je način stvaranja prisutnijeg okruženja za učenje učiniti ga osobnijim.

- Unesite u nastavu na daljinu dašak svoje osobnosti stvaranjem vlastitog vizualnog identiteta pomoću avatara ili personaliziranih emotikona (npr. korištenjem Bitmojija) i upotrijebite ga u okruženju za učenje.
 - Avatari učenicima mogu pružiti predodžbu o vama kao osobi, a ne samo kao o učitelju, što može povećati i njihovu motivaciju i prisutnost.
 - Avatari se mogu koristiti na različite načine. Možete ih umetnuti u dnevne objave, mogu poslužiti kao vizualni elementi u prezentacijama ili kao ugrađeni vizualni "vi" koji objašnjava glavne pojmove na početku, na kraju ili tijekom lekcije.

- Korištenje prilagođene pozadine odličan je način za pokazivanje osobnosti i pružanja zabavnih tema za razgovor.
 - Također, učenike možete zamoliti da izrade svoje vlastite pozadine, na primjer povezane s nastavnom temom, kao kreativan način aktiviranja njihovog prethodnog znanja o temi.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Ove aktivnosti smanjuju osjećaj izoliranosti i udaljenosti.

Savjeti i trikovi

Prije nastave na daljinu najvažnije je promišljanje o vlastitoj verbalnoj i neverbalnoj komunikaciji i kontaktu očima putem kamere, njihovo osvještavanje i uvježbavanje.

Potrebno je izdvojiti malo vremena za izradu avatara koji je koristan za stvaranje osobne prisutnosti kao *online* učitelja.

Preuzimanja/materijali

"Oči" za ispis i pričvršćivanje na kameru.

Pitanja za razmišljanje

Možete li već gledati u kameru dok govorite? Razmišljate li o neverbalnoj komunikaciji na internetu? Jeste li zadovoljni kontaktom očima iza ekrana? Koju pozadinu ekrana koristite? Radite li s dva zaslona? Što ste naučili iz snimanja videolekcije? Jeste li dovoljno jasni? Integrirate li različite načine komunikacije?

2) Pokaži mi svoj lov na blago!

Uvod

U nastavi na daljinu važno je fizički aktivirati učenike da bi se održala koncentracija, motivacija i dobrobit, jer statičnost može smanjiti njihovu energiju.

"Pokaži mi svoj lov na blago" jednostavna je i energična vježba za aktiviranje učenika kod kuće. Prije nego što se vrate na nastavni sat, trebaju snimiti *selfie* s predmetom koji je predložio učitelj (npr. s predmetom plave boje ili prometnim znakom).

Ciljevi učenja

- ponuditi stanku za fizičku aktivnost
- zabaviti se
- stvoriti povezanost između učitelja i učenika
- iskoristiti stanku da bi se povećala dobrobit, energija i motivacija učenika.

Primjena i prilagodba

Ova aktivnost provodi se u sinkronom učenju i može se lako prilagoditi.

- Ako je vrijeme loše, aktivnost se može provesti u zatvorenom, a učenici trebaju pronaći predmet koji je najudaljeniji od njihovog računala.
- Aktivnost se može igrificirati: učenici mogu skupljati sve predmete s popisa ili prvi učenik koji se vrati s predmetom odlučuje koji je predmet koji će svi skupljati.
- Ova se aktivnost može redovito koristiti u *online* učionici, a mogu je organizirati i učenici.
- Ako učitavanje slike oduzima puno vremena, dokazi se mogu pružiti pokazivanjem zaslona mobitela ili predmeta. Učenicima se može zadati i da uz predmet snime određenu gestu, poput podignutog palca ili izraza lica koji opisuje njihovo raspoloženje. Također, *selfie* može sadržavati i njihovo prijevozno sredstvo pokraj zadanog predmeta.

Opis metode

Učitelj predstavlja aktivnost i tumači zadani cilj.

Primjer je „Pokaži mi svoj prometni znak“:

- Snimate *selfie* s prometnim znakom koji je udaljen najmanje 100 metara od vašega doma. Požurite natrag na nastavu i postavite sliku u čavrljanje.
- Možete ići pješice, biciklom ili skejtbordom. Imate 10 minuta.
- Aktivnost je gotova kada se učitaju svi *selfiji*.
- Provjerite jesu li svi prisutni. Neka potraga za blagom počne!

Dodatak: kako biste potaknuli motivaciju učenika, možete uključiti element natjecanja. Na primjer, pobjednik može biti učenik čija slika ima najviše reakcija "palac gore" ili učenik koji najbrže dovrši zadatak.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Dugotrajno sjedenje ispred ekrana može dovesti do gubitka koncentracije.

Kratka pauza koja aktivira tijelo i mozak omogućuje učenicima da promijene prostor i nastave s učenjem s poboljšanom koncentracijom i boljim raspoloženjem.

Savjeti i trikovi

Upute trebaju biti jasne da bi ih učenici bolje razumjeli. Ako učenici za obavljanje aktivnosti trebaju izaći van, preporučuje se da aktivnost traje najmanje 10 minuta. Zbog vremenskog ograničenja ova se aktivnost može spojiti s unaprijed dogovorenim odmorom.

Razmislite o razini složenosti aktivnosti. Može biti jednostavna tako da zadatak snimanje *selfija* s jednim predmetom ili uključite više predmeta i odredite minimalnu udaljenost. Inačica aktivnosti može biti da učenici pronađu nešto što je povezano s nastavnom temom, a možete ih zatražiti da objasne povezanost. S druge strane, aktivnost se može pojednostaviti tako da uključite samo fizičku aktivnost poput skakanja ili trčanja.

Naravno, možete i vi sudjelovati u aktivnosti kako biste se razgibali i poboljšali timski duh.

Pitanja za razmišljanje

Želite li uključiti ovu aktivnost u nastavu? Biste li je prilagodili? Biste li sudjelovali u aktivnosti? Kakve bi bile povratne informacije? Možete li prepoznati neke od poteškoća tijekom korištenja digitalnih alata? Zašto je to ključni element dobrostanja?

3) Odaberi i nauči

Uvod

Cilj je ove aktivnosti ostvariti diferencirani pristup poučavanju i potaknuti samovrednovanje. Učenici imaju mogućnost odabira razine zadataka koje žele uvježbavati:

- zadatci na stanicama 1.: jednostavni
- zadatci na stanicama 2.: srednje složeni
- zadatci na stanicama 3.: složeni

- zadatci na stanicama 4.: vrlo složeni.

Također mogu odabrati broj zadataka i dinamiku kojom ih rješavaju.

Ciljevi učenja

- omogućiti učenicima napredak i učenje pomoću zadataka koje samostalno rješavaju
- omogućiti učenicima napredak kroz aktivno učenje i samovrednovanje
- osnažiti učenike s obzirom na njihove vlastite sposobnosti i stilove učenja
- organizirati okruženje za učenje koje potiče samoregulaciju
- steći samopouzdanje.

Primjena i prilagodba

Metoda se može primijeniti *online*, u klasičnim učionicama ili u kombiniranom učenju.

U tradicionalnoj učionici četiri stanice fizički su odvojene (pomoću klupa ili panela), a u nastavi na daljinu mogu se otvoriti prostorije za grupni rad ili grupna čavrljanja s mogućnošću dijeljenja dokumenata.

Opis metode

U tradicionalnoj učionici

U svaku od četiri stanice postavite zadatke iste razine gdje je 1 - najjednostavniji, a 4 - najsloženiji.

Učenici odabiru stanicu sa zadacima koji odgovaraju njihovoj predodžbi o vlastitoj razini znanja.

Pripremite popis za procjenu koji svi učenici trebaju ispuniti kada dovrše rješavanje zadataka.

Upute učenicima:

- Tvoj je zadatak riješiti što više zadataka tijekom određenog vremena.
- Možeš se slobodno kretati između stanica.
- Ako smatraš da su zadaci previše jednostavni, preskoči ih i prijedi na drugu stanicu.
- Ostani na stanici sve dok imaš osjećaj da su ti zadaci izazovni.
- Možeš surađivati s učenicima koji su na istoj stanici.
- Ako tijekom rješavanja zadatka naiđeš na problem, potraži pomoć od učenika ili učitelja.
- Ako osjećaš da su zadaci i dalje preteški, možeš otići na nižu stanicu.
- Na popisu za procjenu označi zadatke koji su riješeni i opiši svoj rad pomoću evaluacijskih pitanja.
- Preostale zadatke možeš riješiti kod kuće.

Na kraju sata učenici učitelju predaju svoj popis.

U učionici na daljinu

Koristite se istim uputama i prilagodite ih nastavi na daljinu. Organizirajte četiri otvorene prostorije za grupni rad koje odgovaraju stanicama. Učenici ulaze u prostoriju koju odaberu i pronalaze zadatke iste razine. Upute za rad i popisi nalaze se u dijeljenim dokumentima i učenici ih preuzimaju na svoja računala. Tijekom rada učitelj posjećuje prostorije za grupni rad, sluša učenike i daje im povratne informacije. Učenici mogu dijeliti zaslone sa slikama svog rada kako bi im ostali učenici ili učitelj mogli pomoći. Mogu se slobodno kretati između prostorija za grupni rad kako bi unutar zadanog vremena riješili što više zadataka.

Hibridna učionica

Napravite i fizičke i virtualne stanice. Zamolite učenike koji su fizički prisutni u učionici da odu do stanice koju su odabrali i koriste računala za pristup prostorijama za grupni rad kao da su i oni u virtualnom prostoru. Učenici u fizičkoj učionici mogu pomoći učenicima koji su *online* da lakše pristupe učitelju ako im je potrebna pomoć. Na taj će se način aktivnost odvijati mnogo lakše nego da je samo *online*. Kako bi se smanjila buka, pobrinite se da učenici u učionici utišaju svoje mikrofone, osim kad komuniciraju u prostorijama za grupni rad.

Samovrednovanje koje provode učenici uključuje sljedeća pitanja:

- Koliko ste zadovoljni učenjem?
- Jeste li ostvarili napredak?
- Jeste li pomogli drugim učenicima?
- Jeste li zajedno rješavali zadatke?

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Učenici sami određuju tempo kojim rade. To smanjuje stres i omogućuje im da se koncentriraju na zadatak koji im odgovara. Štoviše, prijelaz s lakših zadataka na teže zadatke omogućuje im bolju kognitivnu pripremu.

Ova metoda također potiče suradničko učenje, samoprocjenu i samoregulaciju.

Savjeti i trikovi

- Na početku nastavnoga sata potaknite učenike da razmisle o uspjehu koji su ostvarili prošlog tjedna.
- Pripremite diferencirane zadatke.
- Pružite učenicima precizne upute i po potrebi ih ponovite.
- Budite dostupni za podršku učenicima, također i onima koji su *online*.
- Pratite učenike dok rade.
- Potaknite učenike da redovito prate svoja postignuća na popisu za procjenu i provjere jesu li na dobroj stanici.
- Vrednujte rješenja zadataka.
- Pružite učenicima priliku da provjere svoje rezultate tijekom rada.
- Podsjetite ih da vrednuju svoj rad kada završe.

Preuzimanja/materijali

- popis za procjenu
- zadaci na stanicama.

Pitanja za razmišljanje

Biste li u nastavu uključili ovu aktivnost? Koje bi koristi imali učenici? Kako vidite svoju ulogu? Možete li prepoznati izazove povezane s upotrebom digitalnih alata i s učenjem na daljinu? Koja je dodana vrijednost postavljanja ove aktivnosti u učenje na daljinu? Zašto je aktivnost dobra za poticanje dobrostanja?

4) Isplaniraj zajedničko putovanje

Uvod

Zajednička priprema putovanja učenicima omogućuje suradničko učenje tijekom rješavanja konkretnog zadatka, suradnju i komunikaciju u timu, određivanje prioriteta zadataka, donošenje odluka, izradu prezentacija, samovrednovanje i vršnjačko vrednovanje.

Ciljevi učenja

- upravljati emocijama i ponašanjem
- razlikovati racionalni i emocionalni pristup donošenju odluka
- prepoznati situacije u kojima se uspješno rješavaju slični problemi
- razumjeti situacije koje mogu dovesti do sukoba i primijeniti strategije za rješavanje sukoba
- razumjeti važnost suradnje
- razvijati asertivno ponašanje
- osvijestiti prednosti timskoga rada
- primijeniti prezentacijske vještine
- osvijestiti različite vrste uloga u timu.

Primjena i prilagodba

Metoda se može koristiti u tradicionalnoj učionici, kao i u *online* ili kombiniranom okruženju za učenje. U *online* i u kombiniranom okruženju timovi rade u odvojenim prostorijama za grupni rad. Omogućena je i zajednička prostorija za predstavljanje.

Opis metode

Svrha je ove aktivnosti planiranje zajedničkog putovanja.

Četiri grupe rade na četiri različita zadatka:

- Izrada rasporeda i plana putovanja.
- Istraživanje odredišta i izrada brošure o znamenitostima i aktivnostima.
- Izrada detaljnog proračuna i procjena potrebe za vanjskim financiranjem putovanja.
- Izrada izvješća za potencijalnog vanjskog ulagača s objašnjenim planom i odredištem.

1. Učitelj sastavlja timove i dodjeljuje im zadatke, naglašavajući da svi timovi trebaju raditi istovremeno. Budući da svaki tim zahtijeva informacije od drugih timova, učenici se trebaju dogovoriti o prioritetima i donijeti odluke o tome kojim će redoslijedom rješavati zadatke kako bi pomogli drugim timovima.

2. Svaki tim bira predstavnika koji ima zadatak surađivati i komunicirati s drugim timovima. Sastanke predstavnika može sazvati bilo koji tim kada god se ukaže potreba.

3. Nakon dovršetka zadatka timovi prezentiraju svoja rješenja i, ako je potrebno, iskazuju potrebu za daljnjom koordinacijom.

4. Svaki tim zatim procjenjuje svoje prednosti i nedostatke tijekom rješavanja zadatka i koliko su bili uspješni tijekom rješavanja zadatka. Predlažu strategije za poboljšanje svojih prednosti i prevladavanja nedostataka.

5. Timovi vrednuju rad drugih timova koristeći se kriterijima vrednovanja koje su dobili od učitelja. Na kraju zajedno sudjeluju u razgovoru o tijeku i rezultatima rada (engl. *debriefing*).

Konačni se rezultati objavljuju na platformi za učenje.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Učenici razvijaju vještine donošenja odluka, odgovornost, samoregulaciju emocija i pozitivne odnose, kao i učinkovito upravljanje vremenom.

Savjeti i trikovi

- Ohrabrite učenike na početku aktivnosti.
- Ako je potrebno, pomozite im savjetom ili refleksivnim pitanjima.
- Pohvalite ih za ono što su dobro učinili i potaknite ih da razmisle o tome što su mogli učiniti drugačije.

Pitanja za razmišljanje

Biste li u nastavu uključili ovu aktivnost? Koje bi koristi imali učenici? Kako vidite svoju ulogu? Možete li prepoznati izazove povezane s upotrebom digitalnih alata i s učenjem na daljinu? Koja je dodana vrijednost postavljanja ove aktivnosti u učenje na daljinu? Zašto je aktivnost dobra za poticanje dobrostanja?

Modul 4.: Kako olakšati interaktivnu komunikaciju u učenju na daljinu

Uvod

U dinamičnom okruženju nastave na daljinu učinkovita komunikacija jedan je od temelja uspješnog učenja. Modul „Kako olakšati interaktivnu komunikaciju u učenju na daljinu“ osmišljen je da bi odgovorio na ključnu potrebu učitelja da unaprijede uključenost učenika u nastavu na daljinu, promiču osjećaj pripadnosti i osiguraju aktivno sudjelovanje. U modulu se prepoznaje važnost stvaranja inkluzivne i interaktivne virtualne učionice u kojoj se učenici osjećaju uključenima i cijenjenima.

Kako bi naša internetska zajednica bila uspješna i učinkovita, važno je pomoću različitih alata poticati razgovaranje, raspravljanje te pružanje i primanje povratnih informacija. Učitelji mogu osigurati da se svaki učenik čuje postavljanjem retoričkih pitanja i oblikovanjem pitanja kako bi potaknuli odgovore svih učenika, uključujući onih koji se suočavaju s izazovima.

Štoviše, bavit ćemo se potencijalima pripovijedanja (engl. *storytelling*) i multimedije, kao što su kratki filmovi, kako bismo privukli pozornost učenika i poboljšali njihovo iskustvo učenja. Učitelji mogu ponuditi različite perspektive i potaknuti učenike na promišljanje o različitim temama integriranjem osobnih iskustava, članaka, objava na društvenim mrežama, bajki i anegdota.

Ukratko, cilj je modula osnažiti učitelje da stvore podržavajuće, interaktivno i uključivo okruženje za učenje na daljinu promicanjem dobrobiti i aktivnog sudjelovanja svih učenika u različitim složenim okruženjima učenja.

1) Dinamičko mijenjanje aktivnosti za poboljšanje učenja na daljinu

Uvod

Ova metoda zadovoljava temeljnu potrebu za održavanjem koncentracije i uključenosti sudionika u učenju na daljinu. Strateškim mijenjanjem različitih aktivnosti i metoda poučavanja isključuje se monotonija dugih predavanja i osigurava da sudionici ostanu usredotočeni i motivirani. Kratke raznolike aktivnosti koje uključuju slušanje, rasprave, interakciju, bilježenje, stanke i oluje ideja pretvaraju iskustvo učenja u zanimljivo putovanje, a ne u zamorno slušanje predavanja. Prikazujući kontinuitet i logiku ovih aktivnosti, sudionici mogu povezati glavne pojmove, učinkovitije zadržati informacije i osjećati se uključenima u proces učenja i u rad grupe. Štoviše, fleksibilnost metode dopušta i planirane i *ad hoc* aktivnosti, zadovoljavajući dinamičke potrebe sudionika. Energizatori imaju ključnu ulogu u ponovnom fokusiranju sudionika i podsjećaju ih da do razumijevanja dolazi

kada su potpuno uključeni, a ova metoda održava nastavne satove interaktivnima, zanimljivima i produktivnima.

Ciljevi učenja

- prihvatiti različite savjete za održavanje koncentracije i uključenosti sudionika tijekom učenja na daljinu
- naučiti kako osigurati kontinuitet učenja, čak i ako se metode učenja razlikuju tijekom istog nastavnog sata.

Primjena i prilagodba

Dinamičko mijenjanje aktivnosti može se učinkovito primjenjivati u različitim okruženjima za učenje, uključujući *online*, licem u lice i kombiniranom okruženju za učenje:

Učenje na daljinu: promjena aktivnosti posebno je važna u učenju na daljinu u kojoj može biti izazovno potaknuti uključenost i aktivnost učenika. Pruža strukturirani pristup kako bi sudionici bili usredotočeni i aktivno uključeni u nastavu na daljinu.

Učenje licem u lice: ova se metoda može koristiti za stvaranje dinamičnih i zanimljivih iskustava u učionici. Osigurava da sudionici ostanu pažljivi i motivirani tijekom predavanja i aktivnosti.

Kombinirano učenje: omogućuje dosljedne strategije uključivanja učenika u aktivnosti u različitim načinima učenja.

Opis metode

Ova metoda uključuje strukturirani pristup, strateški prijelaz s jedne aktivnosti na drugu i s jedne nastavne metode na drugu.

Započnite planiranjem različitih aktivnosti učenja koje uključuju slušanje, rasprave, interaktivne zadatke, bilježenje, stanke i oluje ideja. Važno je za svaku aktivnost definirati jasne ciljeve učenja kako bi se osiguralo da sudionici razumiju svrhu i relevantnost svakog zadatka.

Svaka aktivnost treba trajati relativno kratko, obično između 5 i 15 minuta. Kraće su aktivnosti učinkovitije u održavanju uključenosti sudionika. Također, trebate osigurati da su prijelazi između aktivnosti glatki i logični. Sudionici trebaju razumjeti poveznicu između aktivnosti i cjelokupne teme. Osim toga, održavajte ravnotežu između pasivnih (slušanje, čitanje) i aktivnih (rasprava, interakcija) zadataka kako biste osigurali da su sudionici uključeni tijekom cijelog nastavnoga sata.

Koristite zanimljive sadržaje, kao što su videozapisi, slike ili konkretni primjeri, kako biste ilustrirali ključne pojmove i zadržali interes sudionika. Štoviše, upotrijebite i interaktivne digitalne alate kao što su ankete, kvizovi i prostorije za grupni rad kako biste potaknuli aktivno sudjelovanje i interakciju

(npr. Mentimeter, Wooclap, Klaxoon, Kahoot itd.). Vaš je stav također važan: zadržite pozitivan ton i entuzijazam.

Nemojte se ustručavati oblikovati vrednovanje pomoću bodova ili kvizova kako biste procijenili razumijevanje sudionika i učvrstili njihovo razumijevanje ključnih pojmova.

Ne zaboravite na kratke stanke kako biste omogućili sudionicima da se opuste, napune baterije i ponovno se usredotoče. Stanke su bitne za održavanje koncentracije. Budite fleksibilni i prilagodite svoj pristup prema povratnim informacijama sudionika i novim potrebama. Prema potrebi prilagodite plan ili aktivnosti.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

1. Smanjeni umor: redovito mijenjanje aktivnosti sprečava mentalni umor i izgaranje te pogoduje mentalnoj dobrobiti i učenika i učitelja.
2. Povećana uključenost: motivirajuće aktivnosti održavaju zanimanje i sudjelovanje te pridonose pozitivnom i usmjerenom okruženju za učenje.
3. Učinkovito učenje: metoda podržava aktivno učenje koje poboljšava razumijevanje i usvajanje znanja, što dovodi do osjećaja postignuća i boljeg mentalnog zdravlja.
4. Poboljšana suradnja: suradničke aktivnosti promiču osjećaj pripadnosti i društvene povezanosti te smanjuju osjećaj izolacije.
5. Osjećaj kontrole: sudionici imaju veću kontrolu nad svojim učenjem, što dovodi do povećane učinkovitosti i pozitivnog mentalnog dobrostanja.
6. Prilagodljivo učenje: fleksibilnost prilagodbe aktivnosti na temelju potreba sudionika omogućuje poticajno i prilagodljivo okruženje za učenje.

Savjeti i trikovi

Provjerite imaju li svi sudionici pristup potrebnoj tehnologiji i alatima potrebnim za *online* aktivnosti.

Pažljivo birajte aktivnosti kako biste zadovoljili različite stilove učenja i sklonosti te održali motivaciju.

Preuzimanja/materijali

1. Neka nastava na daljinu bude jednako aktivna i dinamična kao što je nastava licem u lice, Parnella Baul, [Ensuring Active & Dynamic Online Instruction | Today's Learner | Cengage](#)
2. [Kako osmisliti dinamične online aktivnosti za učenike?](#)
3. [Dinamično poučavanje pomoću alata na aktivnoj platformi za učenje](#)
4. [Igra na dan: zabavno i dinamično sinkrono učenje na daljinu](#)

[5. Poticajne online aktivnosti](#)

[6. Primjeri aktivnosti za aktivno učenje](#)

Iskustvo iz prakse

[Dinamičko mijenjanje aktivnosti za poboljšanje učenja na daljinu](#), Alessandro Carbone

Pitanja za razmišljanje

Koje aktivnosti učenja planirate za učenike? Jeste li došli do novih ideja kako poboljšati svoje poučavanje? Jeste li razmijenili ideje s kolegama kako proširiti i poboljšati aktivnosti za učenike? Pratite li redovito nove alate koji bi mogli privući pozornost učenika? Kako integirate dimenziju dobrostanja u aktivnosti učenika?

2) Pričanje priča za učinkovito učenje

Uvod

U ovoj se metodi koristi moć pričanja priča (engl. *storytelling*) i multimedije, kao što su kratki filmovi, kako bi se privukla pažnja učenika i poboljšalo njihovo iskustvo učenja. Pričanje priča je učinkovita i zanimljiva metoda koja učenicima pomaže da bolje shvate sadržaje učenja. Digitalni alati i kanali pružaju brojne kreativne mogućnosti za personalizaciju učenja. Integriranjem osobnih iskustava, članaka, objava na društvenim mrežama, bajki i anegdota učitelji mogu predstaviti različite perspektive i potaknuti učenike na razmišljanje o različitim temama. Interaktivne varijante, primjerice učenici koji se izmjenjuju kako bi podijelili i raspravljali o pričama koje su sami odabrali, dodatno promiču uključenost i aktivno sudjelovanje. Kratki film *Emilie Muller* Yvona Marciana (1993.) pokazuje potencijal ove metode čineći je svestranim i učinkovitim alatom u obrazovanju.

Ciljevi učenja

- stjecati i zadržavati informacije kroz osobna iskustva, članke, priče i kratke filmove
- razvijati vještine kritičkog mišljenja kod učenika
- poboljšati vještine pripovijedanja učenika i njihovo korištenje multimedije
- otkriti kako potaknuti učenike da uče pomoću pričanja priča.

Primjena i prilagodba

Ova je metoda vrlo učinkovita u učenju na daljinu jer se koristi multimedijским elementima, što je čini privlačnom i interaktivnom. Može se koristiti za poboljšanje *online* tečajeva, webinaru ili radionica. Koristite se digitalnim alatima za pričanje priča, interaktivnu multimediju i digitalnim platformama za dijeljenje priča. Učenike možete potaknuti na aktivno sudjelovanje pomoću foruma za raspravu, *online* anketa i zajedničkih projekata.

U tradicionalnoj se učionici pričanje priča može prilagoditi korištenjem tiskanih materijala, prezentacija ili rasprava. Obogaćuje učenje licem u lice čineći sadržaj prikladnim i zanimljivim.

U kombiniranom učenju učitelji mogu neprimjetno integrirati ovu metodu u *online* učenje i učenje licem u lice, osiguravajući dosljednost i uključenosti u različitim načinima učenja.

Opis metode

Ova metoda uključuje pričanje priča i multimedijske elemente za stvaranje zanimljivog i dinamičnog iskustva učenja. Razmjenom priča, bilo da se radi o osobnim iskustvima, člancima ili kratkim filmovima, učitelji mogu privući pozornost učenika i potaknuti učinkovito učenje. Da biste to učinili, slijedite korake u nastavku:

- Odaberite relevantne priče: priče koje su u skladu s ciljevima, ishodima i temama učenja. To mogu biti anegdote, članci, objave na društvenim mrežama, bajke ili kratki filmovi.
- Uvod: započnite opisom koncepta pričanja priča i njegove važnosti za temu nastavnoga sata. Objasnite da priče mogu složene teme učiniti razumljivijima i pamtljivijima. Objasnite učenicima koja je njihova uloga.
- Uključite multimediju: kako biste nadopunili priče i učinili ih impresivnijima, uključite multimedijske elemente kao što su slike, videozapisi ili kratki filmovi.
- Pričanje priče: ispričajte učenicima zanimljivu i fascinantnu priču.
- Rasprava i refleksija: pokrenite raspravu u kojoj učenici mogu iznijeti svoje mišljenje o ključnim pojmovima i porukama iz priče. Potaknite kritičko mišljenje i istraživanje različitih perspektiva.
- Dodatni izvori: kako biste bili sigurni da vas učenici dobro razumiju, omogućite im pristup dodatnim izvorima ili materijalima za čitanje koji se odnose na temu.
- Prilagodba: budite spremni prilagoditi metodu pričanja priča na temelju povratnih informacija učenika i specifičnih potreba učenja.
- Prikupljanje povratnih informacija: prikupite povratne informacije kako biste vidjeli koje su priče bile najučinkovitije i kako poboljšati metodu.

Slijedi nekoliko primjera pričanja priča:

1. Primjer za raspravu o kreativnom mišljenju, sposobnosti izražavanja, pričama itd.

[Emilie Muller](#) (1993.), 20 minuta, kratki je film Yvona Marciana: Emilie Muller odlazi na audiciju. Redatelj joj postavlja nekoliko pitanja o njoj i zatraži je da odabere i opiše predmete iz svoje torbice, kao i sjećanja i asocijacije koje se kriju iza njih. Emilie opisuje nekoliko predmeta: dnevnik, prsten, avionske karte i ključeve. Kad izađe iz prostorije, redatelj shvati da je zaboravila torbu. U tom trenutku postaje jasno da torba zapravo pripada članu redateljskog tima. U posljednjem kadru redatelj trči iz sobe za Emilie.

2. Primjer za raspravu o zlostavljanju u školi ili o emocijama

[Lou](#) je američki računalni animirani film (6 minuta) iz 2017. Scenarij za film, prema motivima iz vlastitoga života, napisao je Dave Mullins koji ga je i režirao u produkciji Pixara. Lou je duhovito stvorenje sastavljeno od hrpe igračaka, crvene majice s kapuljačom i loptica za bejzbol umjesto očiju (Lou, engl. *lost and found* – izgubljeno i nađeno). Lou uživa na igralištu gledati djecu koja su pronašla svoje izgubljene predmete. Jednoga dana ugleda dječaka po imenu J.J. kako krade igračke drugoj djeci da bi privukao pozornost. U pokušaju da natjera J.J.-a da vrati ukradene predmete i nestale igračke, pokazuje mu nešto što je jednom izgubio, a što mu je bilo vrlo posebno. Priča izaziva niz emocija - od smijeha, nemoći, tuge do suza radosnica. [Izvor: Disney]

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Priče i multimedijски elementi privlače pozornost učenika, povećavaju motivaciju i volju za učenje. Ovo pozitivno emocionalno stanje pomaže u poboljšanju mentalnog dobrostanja. Osim toga, osobne priče i anegdote s kojima se mogu povezati pomažu učenicima da sadržaj prihvate na osobnoj razini. Ova povezanost smanjuje osjećaj izoliranosti i poboljšava mentalno dobrostanje. Pričanje priča također potiče i kreativno mišljenje i maštu, omogućuje učenicima da se izraze i jača njihovo mentalno zdravlje.

Naposlijetku, nije uvijek lako u učionici se baviti osjetljivim i teškim temama. Pričanje može pomoći u rješavanju niza problema pomoću zanimljivih priča i korištenjem inspirativnog i neposrednog jezika slika, filmova ili ilustracija.

Savjeti i trikovi

Odaberite priče koje su usklađene s ciljevima učenja i prikladne uzrastu, interesima i kulturnom podrijetlu publike.

Ako želite koristiti multimediju, pronađite materijale visoke kvalitete koji su relevantni za priču. Prije nastave isprobajte sve auditivne i vizualne elemente. Uvijek odaberite filmove i izvore otvorenog pristupa kako biste svojim učenicima omogućili da im pristupe i ponovo ih pregledaju.

Budite uvjerljivi u objašnjavanju povezanosti priča s nastavnim sadržajima i potencijalnim utjecajem na učenje. Za ovu aktivnost odaberite pravi trenutak: možete je provesti na početku nastavnoga sata ili na kraju, nakon što pogledate film/ilustraciju.

Na početku sata provjerite je li vašim učenicima sve jasno, znaju li koji su njihovi zadaci tijekom aktivnosti te što se od njih očekuje da nauče.

Preuzimanja/materijali

1. [Vrijednost pripovijedanja u učenju. Wharton Interactive Products,](#)
2. [Zašto je pričanje priča toliko učinkovito u nastavi?](#), Vanessa Boris
3. [Kako pričanje priča učiniti učinkovitim - za sve učenike?](#), Laura Moulton,
4. [Pripovijedanje za učenje: kako ispričati priče koje potiču aktivnost](#), Emily Gore
5. [Pričanje priča u učionici kao metoda poučavanja](#), Janelle Cox,

Iskustvo iz prakse

[Pričanje priča za učinkovito učenje](#), Alessandro Carbone

Pitanja za razmišljanje

Jeste li u poučavanju koristili priče? S kojim ciljem: prenošenje znanja ili stjecanje vještina? Kojih vještina? Je li vas kratki film Emilie Muller osvijestio o važnosti pripovijedanja u učionici? Koje biste medije željeli koristiti? Jeste li s kolegama razgovarali o pripovijedanju? Kako pripovijedanje poboljšava dobrostanje učenika?

3) Mikropoučavanje za osnaživanje učenika

Uvod

Mikropoučavanje pomaže učenicima jer mijenja tradicionalne uloge u učionici i omogućuje im da postanu aktivni sudionici procesa učenja.

Učenici razvijaju vještine poučavanja i poboljšavaju brojne „meke vještine“ (engl. *soft skills*). Vježbajući kako poučavati o različitim temama, učenici preuzimaju ulogu učitelja pa tako i odgovornost te postaju uključeni i međusobno povezani. Ova metoda potiče suradnju i doprinosi dobrostanju učenika čineći učenje interaktivnim i suradničkim.

Ciljevi učenja

- potaknuti učenike da istražuju teme, vježbaju poučavanje i doprinose interaktivnom i suradničkom okruženju u učionici
- pojačati osjećaj pripadnosti, odgovornosti i sveukupnog dobrostanja učenika dok se produbljuje razumijevanje predmeta i nastavnog procesa.

Primjena i prilagodba

U *online* tečajevima ili webinarima mikropoučavanje se može provesti pomoću platformi za videokonferencije, foruma za raspravu i digitalnih alata za suradnju. Učenici mogu preuzeti ulogu voditelja.

U tradicionalnoj učionici mikropoučavanje se odvija u malim grupama u kojima učenici naizmjenično izlažu kratke lekcije o određenim temama.

Mikropoučavanje se može prilagoditi i za učenje na daljinu i za učenje licem u lice tijekom mješovitog učenja. Učenici mogu vježbati poučavanje u različitim okruženjima.

Opis metode

Koraci su u provedbi aktivnosti mikropoučavanja:

- Odabir teme: odaberite temu iz predmetnoga kurikulumu. Tema treba biti dobro definirana i prikladna za mikropoučavanje.
- Formiranje grupa: podijelite učenike u male grupe ili parove, ovisno o veličini razreda i potrebama. Svaka će grupa naizmjenično voditi mikropoučavanje.
- Planiranje lekcije: uputite svaku grupu da isplanira mikrolekciju o odabranoj temi. Lekcija bi trebala biti kratka, usmjerena i zanimljiva. Pružite smjernice i materijale koji će učenicima pomoći da oblikuju svoje lekcije.
- Prezentacija: jedna grupa započinje predstavljanje svoje mikrolekcije razredu. Lekcija može poučavati o pojmu, objašnjavati neki proces ili povesti raspravu o temi.
- Sudjelovanje vršnjaka: potaknite aktivno sudjelovanje ostalih učenika. Učenici koji ne predstavljaju trebaju proučavati sadržaj, postavljati pitanja i dati povratne informacije.
- Povratne informacije i evaluacija: nakon mikrolekcije potaknite pružanje povratnih informacija. I grupa koja predstavlja i ostatak razreda daju konstruktivne komentare, ističu prednosti i područja za poboljšanje.
- Rotacija: prijedite na sljedeću grupu i ponovite postupak. Svaka grupa redom predstavlja svoju mikrolekciju.

- Rasprava i refleksija: Nakon što su sve grupe predstavile svoje mikrolekcije, povedite raspravu i potaknite učenike na promišljanje o naučenom. Razgovarajte o ključnim pojmovima, zajedničkim temama i različitim učenim stilovima poučavanja.
- Vršnjačko vrednovanje: potaknite učenike da vrednuju nastavne vještine svojih kolega i daju im povratne informacije. Koristite kriterije vrednovanja koji su usmjereni na jasnoću, uključenost, sadržaj i učinkovitost.
- Uloga učitelja: djelujte kao moderator i vodič tijekom mikropoučavanja. Pružite podršku, postavljajte refleksivna pitanja i pružite konstruktivne povratne informacije.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Kroz mikropoučavanje učenici stječu povjerenje u svoje nastavne vještine što pozitivno utječe na njihovo samopoštovanje i učinkovitost. Uspješno izvođenje mikrolekcija i primanje pozitivnih povratnih informacija od vršnjaka pridonosi osjećaju postignuća i jača opću mentalnu dobrobit. Mikropoučavanje također promiče osjećaj zajedništva i podrške među učenicima te pridonosi inkluzivnom i ugodnom okruženju za učenje.

Savjeti i trikovi

Pružite učenicima jasne smjernice za planiranje i izvođenje mikrolekcija. Budite sigurni da razumiju ciljeve i očekivanja.

Uključite učenike u dogovor o kriterijima vršnjačkoga vrednovanja.

Pojasnite uloge učenika i učitelja tijekom mikropoučavanja. Naglasite da je uloga učitelja biti voditelj procesa.

Preuzimanja/materijali

1. [Što je mikropoučavanje?](#), Arts Temps
2. [Mikropoučavanje, učinkovita tehnika za učinkovitu nastavu](#), Ambili Remesh,
3. [Mikropoučavanje: svjetski poznata tehnika stručnog usavršavanja učitelja](#)
4. [Kako izraditi plan mikropoučavanja](#), Althea Storm

Iskustvo iz prakse

[Mikropoučavanje za osnaživanje učenika](#), Alessandro Carbone

Pitanja za razmišljanje

Što mislite, zašto se ponovo pojavilo zanimanje za metodu mikropoučavanja? Sjećate li se da ste ovo radili kad ste bili učenici? Što ste naučili? Zašto je bolje raditi u grupi nego pojedinačno? Koje su inačice ove metode? Koja je dodana vrijednost provođenja ove aktivnosti u *online* okruženju? Kako vidite doprinos metode dobrostanju učenika?

4) Stvaranje i jačanje osjećaja zajedništva

Uvod

Cilj je ove metode ojačati osjećaj zajedništva između učitelja i učenika u procesu učenja. Tijekom obrazovanja svaki nastavni sat i aktivnost dijelovi su veće cjeline. Kako bi se ojačala svijest o tome, predlažemo redovitu provedbu aktivnosti za povezivanje dijelova da bismo osigurali da učenici shvate širu sliku. Povremenim sažimanjem tema i ključnih pojmova promiču se uključive prakse i podupire ostvarivanje očekivanih ishoda učenja. Uvođenje posebnog vremena za odjavu (engl. *check-out*) kako bi se procijenili osjećaji i percepcija učenika stvara pogodno okruženje za učenje koje ne samo da podržava akademske ciljeve, već održava i mentalno zdravlje učenika.

Ciljevi učenja

- osvijestiti učenike i učitelje o njihovom zajedništvu u procesu učenja
- omogućiti učiteljima i učenicima izražavanje svojih emocija.

Primjena i prilagodba

Učitelji u *online* tečajevima mogu osigurati prostor za odjavu putem videokonferencija, foruma za raspravu ili *online* anketa kako bi razumjeli osjećaje i percepciju učenika.

U tradicionalnim učionicama učitelji tijekom nastavnoga sata mogu odvojiti vrijeme kako bi saželi ključne pojmove i uključili učenike u refleksivne rasprave.

U kombiniranom učenju učitelji mogu osigurati prostor za odjavu u *online* okruženju i za iskazivanje mišljenja i stavova učenika tijekom nastave licem u lice.

Opis metode

Posvetite određeno vrijeme tijekom ili na kraju svakog nastavnog sata kako biste provjerili kako se učenici osjećaju i kakvo je njihovo iskustvo učenja.

U tim trenucima sažmite teme obrađene tijekom nastave ili tečaja. Koristite se vizualnim organizatorima ili bilješkama da biste povezali teme. Razgovarajte o glavnim pojmovima koje treba zapamtiti i znanju stečenom tijekom nastave. Potaknite učenike da podijele svoja gledišta o temama o kojima su učili. Osigurajte da svaki učenik ima priliku izraziti ono što je naučio i uključiti svoje emocije, misli i ideje.

Iskoristite vrijeme za procjenu dobrostanja učenika. Postavljajte pitanja poput "Kako se osjećate u vezi svog napretka?" ili "Koje ste izazove svladali?"

Redovito provodite odjavu tijekom nastave i tečaja kako biste stvorili osjećaj kontinuiteta i zajedničke svrhe.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Odjava pruža učenicima prostor za izražavanje svojih emocija te promiče samosvijest i emocionalnu inteligenciju jer će vježbanjem postati sposobniji uočiti i izraziti svoje emocije. Osim toga, fokusiranje na postignuća i pozitivne zaključke o učenju doprinosi pozitivnijem pogledu na učenje i život.

Savjeti i trikovi

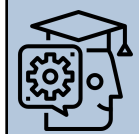
Osigurajte vrijeme za odjavu, bilo na kraju svakoga sata, tjedno ili u ključnim trenucima. Štoviše, razmislite o bilježenju zaključaka i uvida iz odjave kako biste pratili napredak i stvorili osjećaj kontinuiteta.

Preuzimanja/materijali

1. [Metodologija prijava i odjava](#)
2. [Strategije pozitivnoga ponašanja: vodič za učitelje](#)
3. [Pet načina za provjeravanje razumijevanja](#)
4. [Što su prijave i odjave?](#)

Iskustvo iz prakse

[Ojačajte osjećaj zajedništva](#), Alessandro Carbone

Pitanja za razmišljanje

Kako obično odjavljujete na nastavi licem u lice? Provodite li odjave i tijekom nastave na daljinu? Kako utvrđujete i učvršćujete znanje učenika? Jesu li digitalni alati prepreka ili pomoć u fazi utvrđivanja sadržaja? Razmišljate li o osjećajima učenika?

Modul 5.: Prikupljanje povratnih informacija za učitelje

Uvod

Dobro došli u modul 5., „Prikupljanje povratnih informacija za učitelje“.

Prikupljanje usmjerenih i strukturiranih povratnih informacija mora biti planirano i integrirano u nastavni proces. Pitanje je koje treba postaviti: za koje dijelove nastave mi je potrebno više povratnih informacija?

Možda niste sigurni što učenici zapravo misle o određenim dijelovima cjeline ili možda samo trebate inspiraciju kako pripremiti novu aktivnost? Ključno je osvijestiti svrhu.

Slijede opisi šest načina prikupljanja povratnih informacija od učenika.

1) Mikroankete

Uvod

Standardna su pitanja na koja je uvijek dobro znati odgovor:

- Jesu li učenici razumjeli što sam upravo rekao/rekla?
- Čuju li me dobro?
- Mogu li pročitati što se nalazi na dijeljenom zaslonu?
- Trebam li što ponoviti ili preoblikovati?
- Jesu li spremni prijeći na sljedeću temu?

Mikroankete su učinkovit način odgovaranja na ovakva pitanja.

Ciljevi učenja

- naučite kako učenici mogu dati povratne informacije na jednostavan i nenametljiv način
- poboljšati jasnoću i učinkovitost u komunikaciji
- vrednovati osjećaj ugode tijekom nastave na daljinu i prepoznati područja za poboljšanje.

Primjena i prilagodba

Aktivnosti su primjenjive tijekom učenja licem u lice, *online* i kombiniranom učenju.

Opis metode

Da/Ne

Upitajte učenike za povratne informacije tako da u čavrljanju odgovaraju na pitanja s "Da" ili "Ne". Na prvi pogled bit će lako procijeniti njihove odgovore, no ako su učenici na nastavi uključeni s kamerom ili su ispred vas, bit će im lakše kimnuti (ili odmahnuti glavom) i podići palac gore (ili spustiti palac dolje).

To će vam omogućiti brzu i kvantitativnu povratnu informaciju. Međutim, neće vam pomoći da se poboljšate kao učitelj. Budući da ova metoda daje samo informaciju, važno je da učenici koji to žele objasne svoj odgovor.

Semafor

Za složena pitanja koja zahtijevaju odgovor "možda" postoji nekoliko mogućnosti:

pripremite anketu u obliku semafora sa zelenim, žutim i crvenim opcijama i objasnite što boje simboliziraju

zatražite učenike da napišu konkretne odgovore u čavrljanju, možda koristeći emotikone koji predstavljaju boje

tijekom nastave na daljinu koja se ponavlja s istim učenicima zamolite ih da donesu tri predmeta u boji i jedan od njih pokažu pomoću kamere.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Učitelji mogu brzo i jednostavno saznati kako se osjećaju učenici tijekom nastave na daljinu.

Učenici osjećaju da ih se uvažava, sluša i čuje njihovo mišljenje.

Ako se ova aktivnost često ponavlja, učenici će manje pažnje posvetiti tehničkim detaljima, a aktivnost će postati vrsta igre koja doprinosi učinkovitosti učenja i produbljuje povezanost s učiteljem.

Savjeti i trikovi

Da bi prikupljanje povratnih informacija bilo korisno, mora:

- biti dobro objašnjeno i svima razumljivo
- uključiti povratne informacije učenika i pokazati im da se njihovo mišljenje uvažava.

Pitanja za razmišljanje

Koristite li ankete za provjeru razumijevanja učenika? Koliko često? Pomoću kojih digitalnih alata? Kako prilagođavate pitanja? Zna li svoje prednosti i nedostatke tijekom poučavanja na daljinu? Jesu li isti kao i tijekom poučavanja licem u lice?

2) Kutija s prijedlozima

Uvod

Kvalitetne povratne informacije mogu se prikupiti u kutiji s prijedlozima u koju učenici anonimno daju svoja mišljenja, što može omogućiti objektivnije odgovore. Učitelj ih tako može primiti sa što manje stresa.

Ciljevi učenja

- potaknuti učenike da daju prijedloge za poboljšanje
- prepoznati potencijalne probleme i potražiti rješenja za poboljšanje iskustva učenja
- povećati učinkovitost nastave na daljinu na temelju povratnih informacija učenika
- istražiti kreativne načine prikupljanja povratnih informacija.

Primjena i prilagodba

Kutiju s prijedlozima možete staviti u učionicu. To mogu biti ukrasne kutije od cipela ili šešira.

Online upitnike možete izraditi pomoću alata LimeSurvey, Kobo Toolbox, Google Forms ili SurveyMonkey i učenicima podijeliti poveznice.

Opis metode

U kutiju s prijedlozima učenici mogu ubaciti ideje za poboljšanje određenih aspekata poučavanja kao što su sudjelovanje, korištenje igara i vježbi, korištenje tehnologije, načina komunikacije itd.

Pretpostavka je da je učitelj otvoren za nove prijedloge i kritike. Anonimnim podnošenjem prijedloga učenici mogu biti iskreniji, ali se mogu i nespretnije izraziti.

Prijedlozi se čitaju tijekom ili nakon nastavnog sata i mogu biti tema grupne rasprave kako bi se utvrdilo jesu li od općeg interesa ili predstavljaju mišljenje pojedinca.

Ako postavimo kutiju s prijedlozima, ideje učenika moraju se shvatiti ozbiljno i o njima se treba raspravljati inače će oni biti razočarani.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Učenici imaju mogućnost davanja prijedloga za poboljšanje bez straha od osude.

Učitelji nepristrano primaju povratne informacije.

Pitanja za razmišljanje

Imate li u školi kutije s prijedlozima? Imate li kutiju s prijedlozima u učionici? Kakve informacije pruža? Kako te informacije uzimate u obzir? Dolaze li vam negativni komentari? Jeste li ikada razmišljali o postavljanju kutije s idejama na internet? Koji biste digitalni alat koristili? Kako ova metoda doprinosi dobrostanju?

3) Današnji tim za povratne informacije

Uvod

"Današnji tim za povratne informacije" metoda je prikupljanja kvalitetnih povratnih informacija i pružanja jednake prilike svim učenicima da iskažu svoje mišljenje.

Ciljevi učenja

- potaknuti aktivno uključivanje svih učenika
- promicati inkluziju i osigurati da svaki učenik ima priliku doprinijeti procesu učenja
- naučiti učenike da svoje povratne informacije predstavljaju učinkovito i sažeto tijekom određenog vremenskog okvira.

Primjena i prilagodba

Svoje mišljenje učenici mogu iznositi usmeno ili pisano (u čavrljanju), licem u lice ili *online*.

Opis metode

Na početku sata okupite mali tim za prikupljanje i tumačenje povratnih informacija. Na kraju sata tim će podnijeti izvješće prije nego što usmeno predstavi svoje prijedloge za poboljšanje u trajanju od pet minuta. Zaključci se mogu snimiti ili napisati.

Od današnjeg tima za povratne informacije također se može tražiti da vrednuje samo određeni dio nastave (komunikaciju, raspoloženje, tehnologiju itd.).

Štoviše, uključivanjem različitih učenika u aktivnost, učitelj može prikupiti informacije koje bi inače bilo teško dobiti.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Kada učenicima zadamo na koji se dio nastavnog procesa povratne informacije trebaju usredotočiti, to im omogućuje da tijekom nastave budu pažljiviji i olakšava njihovo razumijevanje.

Učenici koji se inače ne usude izreći svoje mišljenje mogu to učiniti jer je povratna informacija manje osobna.

Savjeti i trikovi

Ne zaboravite okupiti tim na početku sata kako bi mogli bilježiti povratne informacije.

Nemojte se ustručavati prikupljati povratne informacije samo za određeni dio nastavnoga procesa.

Pitanja za razmišljanje

Jeste li već osnovali mali tim koji će vam dati povratne informacije? Kako to pridonosi dobrostanju cijele grupe? A vlastitom dobrostanju?

4) Mreža povratnih informacija

Uvod

Povratne informacije učenika važan su alat jer nude dragocjene uvide u njihovo razumijevanje, napredak i motivaciju. Pomažu prepoznati prednosti i nedostatke, njeguju pozitivan odnos između učitelja i učenika, promiču aktivno sudjelovanje, pomažu u usavršavanju strategija poučavanja, podržavaju profesionalni rast i usklađuju se s nastavom usmjerenom na učenika. U konačnici, poboljšavaju iskustvo učenja osnaživanjem učenika i osiguravanjem njihovog zadovoljstva i uključenosti.

Ciljevi učenja

- razumjeti učinkovitost nastavnih metoda
- saznati jesu li postignuti ciljevi učenja
- otkriti izazove s kojima se nose pojedini učenici da biste im pružili osobnu podršku
- prilagoditi nastavu usavršavajući strategije poučavanja.

Primjena i prilagodba

Metoda se može koristiti *online*, licem u lice ili u kombiniranom učenju.

Opis metode

Stvaranje mreže povratnih informacija za nastavni sat uključuje sljedeće korake:

- Odaberite kriterije za koje želite povratne informacije, kao što su jasnoća uputa, uključenost, razumijevanje koncepata, relevantnost lekcije, razina ugone.
- Uspostavite razine izvedbe kako biste kategorizirali povratne informacije na temelju odabranih kriterija.
- Oblikujte pokazatelje za svaku razinu učinka.
- Izradite tablicu s kriterijima u recima i razinama izvedbe u stupcima.
- Objasnite kriterije i razine izvedbe kako biste bili sigurni da učenici razumiju kako pružiti povratnu informaciju.
- Omogućite učenicima vrijeme za odabir odgovarajuće razine izvedbe za svaki kriterij na temelju njihovog razumijevanja i iskustva.
- Prikupite i analizirajte povratne informacije.
- Evaluacija: sažite povratne informacije i prepoznajte što im je zajedničko, koja se područja mogu poboljšati i koje su prednosti.
- Planirajte prilagodbe kako biste poboljšali buduće lekcije.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Učenici mogu procijeniti svoju razinu dobrostanja tijekom nastave.

Preuzimanja/materijali

Radni listić ili digitalni obrazac s popisom kriterija podijeljenih na četiri razine (loše, zadovoljavajuće, dobro, izvrsno), kao što su:

- jasnoća uputa
- razumijevanje pojmova

- relevantnost sadržaja
- interakcija
- razina dobrostanja.

Pitanja za razmišljanje

Nudite li svojim učenicima povratne informacije? Sudjeluju li u izradi mreže? Koja pitanja uključujete da biste procijenili njihovo dobrostanje? Kakve ste rezultate postigli?

5) Evaluacijska anketa

Uvod

Nakon svake lekcije postavite ista tri pitanja kako biste pratili svoj napredak i kvalitetu nastave tijekom vremena.

Ciljevi učenja

- prikupiti konstruktivne povratne informacije i prijedloge od učenika
- pratiti svoj napredak kao učitelja.

Primjena i prilagodba

U svim situacijama *online* anketa najlakši je način prikupljanja podataka.

Opis metode

Slijede primjeri anketnih pitanja:

1. Razumijevanje sadržaja: Na ljestvici od 1 do 4 (od loše do izvrsno) zabilježite koliko ste dobro razumjeli sadržaj o kojemu je bilo riječi na ovom nastavnom satu.
2. Sudjelovanje: Jeste li imali priliku sudjelovati u aktivnostima i raspravama? (da/ne)
3. Prijedlozi za poboljšanje: Što bi se moglo promijeniti kako bi se poboljšalo vaše iskustvo učenja? (pitanje otvorenoga tipa)

Evaluacija nastavnoga sata omogućuje da se sazna:

- Što su učenici naučili na kraju nastavnoga sata? Jesu li naučili nešto novo?
- Kako učenici doživljavaju svoje sudjelovanje? Jesu li se osjećali aktivnima?

- Kako biste mogli poboljšati poučavanje? Mogu li vam učenici pomoći s novim idejama?

Osim rizika da odgovori budu slični, postavljanje istih pitanja može pomoći u otkrivanju trajnih problema s kojima se neki učenici suočavaju. Možda ih neće otkriti prvi put, ali će na kraju napisati ako smatraju da problem i dalje postoji.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Učenici osjećaju da ih se uključuje i sluša.

Učitelji se osjećaju sigurno i samopouzdana.

Savjeti i trikovi

Ova tri pitanja mogu se kombinirati s aktivnosti „današnji tim za povratne informacije“.

Učenici mogu sudjelovati u odabiru pitanja.

Obavijestite učenike da ste ih poslušali i da ste voljni primijeniti neke promjene kako biste im se prilagodili.

Pitanja za razmišljanje

Jeste li koristili ovu metodu (samo tri pitanja koja se ponavljaju) za dobivanje povratnih informacija? Jeste li integrirali pitanja vezana uz dobrostanje? Kakve ste rezultate dobili?

6) Savjeti učiteljima za tumačenje povratnih informacija

Uvod

Iznimno je važno analizirati prikupljene povratne informacije i usvojiti ispravan stav. Cilj je ove metode pružiti savjete o ovoj temi jer je jedna od najvažnijih vještina učitelja biti otvoren i težiti stalnom stručnom usavršavanju.

Ciljevi učenja

- naučiti kako primiti povratnu informaciju
- naučiti kako analizirati povratnu informaciju
- prepoznati područja za poboljšanje.

Primjena i prilagodba

Analiza povratnih informacija odvija se nakon nastave i ne ovisi o načinu poučavanja.

Opis metode

Slijedi nekoliko savjeta o tome kako prihvatiti povratne informacije:

- Suočavajući se s negativnom kritikom, saslušajte osobu do kraja kako biste razumjeli njezino gledište, umjesto da u glavi pripremate svoj odgovor ili obranu.
- Zatražite pojašnjenje ako povratna informacija nema smisla. Pitajte za primjere situacija. Učenicima će to dati priliku da se bolje izraze. Kada potpuno razumijete što su htjeli reći, možda ćete otkriti da su u pravu. Stoga je važno uključiti otvorena pitanja kako bi mogli razjasniti svoje ideje.
- Kada se povratna informacija daje usmeno, ne morate odmah odgovoriti. Emocionalno se udaljite od situacije kako biste bolje razumjeli komentar. Možete reći: „Hvala, razmislit ću o tome.“
- Pitajte za moguća rješenja: osoba koja šalje komentar sigurno će imati ideje za poboljšanje. Možda rješenje neće funkcionirati, ali će učenik barem dati doprinos.

Za praćenje možete koristiti listu za procjenu onoga što treba poboljšati, od najviše do najmanje ostvarivog, kako bi ste uzeli u obzir povratne informacije i vrednovali svoj napredak.

Na kraju nastavnog sata može se provjeriti je li se nešto poboljšalo zahvaljujući povratnim informacijama.

Online upitnici olakšavaju analizu rezultata prikazivanjem dijagrama koji daju brzi pregled odgovora. Ovi kvantitativni podaci bit će obogaćeni kvalitativnom povratnom informacijom koju pružaju pitanja otvorenog tipa.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Analiza povratnih informacija omogućuje učiteljima preispitivanje svojih postupaka kako bi ih poboljšali i osjećali se opuštenije u učionici.

Korištenje *online* upitnika smanjuje vrijeme potrebno za obradu podataka i učiteljima omogućuje da se posvete idejama za poboljšanje nastave.

Učenici osjećaju da su korisni i da se uvažava njihovo mišljenje.

Pitanja za razmišljanje

Je li teško dobiti negativne, ali konstruktivne povratne informacije? Je li analiza povratnih informacija dugotrajna? Kako ova metoda poboljšava vaše dobrostanje? A dobrostanje učenika?

Modul 6.: Pružanje povratnih informacija učenicima

Uvod

Dobro došli u modul „Pružanje povratnih informacija učenicima“.

Povratne informacije važne su učenicima kako bi spoznali svoje prednosti i nedostatke i mogli razvijati odgovarajuće strategije za poboljšanje svojih vještina i znanja.

Učiteljima je važno da proces vrednovanja učenicima bude pozitivno iskustvo učenja, da se osjećaju istinski osnaženo i motivirano.

U nastavku su opisane tri metode za pružanje povratnih informacija na pozitivan način.

1) Sendvič metoda

Uvod

Sendvič metoda uključuje umetanje konstruktivne kritike između pohvala kako bi se ublažila negativnost i konstruktivnu kritiku učinila prihvatljivijom.

Ciljevi učenja

- pružiti konstruktivne povratne informacije kako biste prepoznali područja za poboljšanje
- pružiti objektivnu povratnu informaciju na pozitivan način da bi učenici zadržali motivaciju
- potaknuti učenike da bolje razumiju i postižu uspjeh u učenju.

Primjena i prilagodba

Sendvič metoda se može provoditi usmeno, fizički ili na daljinu ili pismeno na papiru ili računalu.

Opis metode

Potrebno je slijediti korake:

- pohvala: što je bilo dobro
- pojašnjenje: što bi se moglo poboljšati
- pohvala: što je pozitivno.

Na primjer:

- pohvala: „Tvoja je prezentacija bila zanimljiva i dobro strukturirana.“

- pojašnjenje: „Međutim, u drugom dijelu prezentacije bilo je pravopisnih pogrešaka i djelovao si manje pripremljeno.“
- pohvala: „Ipak, ilustracije su bile povezane s temom i poboljšale su sadržaj u cjelini.“

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Učitelji mogu učenicima reći u kojim područjima bi se trebali poboljšati, bez straha da će ih povrijediti ili demotivirati.

Učenici spoznaju svoje prednosti i područja koja treba poboljšati kako bi usvojili odgovarajuće strategije.

Učenici uče prihvaćati kritiku.

Savjeti i trikovi

Personalizirajte komentare o radu svakog učenika umjesto da koristite standardne rečenice za cijeli razred. Osjećat će se cijenjenima i povećat će se njihova motivacija za postizanje ciljeva.

Pitanja za razmišljanje

Dajete li svojim učenicima povratne informacije pomoću sendvič metode? Je li vam lakše koristiti ovu metodu? Pomaže li učenicima da se poboljšaju? Zašto povećava dobrostanje?

2) Povratne informacije pomoću rubrika

Uvod

U zemljama engleskog govornog područja „rubrika je tehnika vrednovanja koja jasno ukazuje na kriterije postignuća u svim komponentama bilo koje vrste učeničkoga rada, od pisanog i usmenog do vizualnog.“ Može se koristiti za vrednovanje zadataka, sudjelovanje u nastavi ili za donošenje konačne ocjene. Dvije su vrste rubrika: holističke i analitičke.

Holističke rubrike daju ukupnu procjenu, bez detaljnog razlaganja na pojedinačne kriterije. Ne pružaju detaljne informacije o svakom pojedinačnom kriteriju.

Analitičke rubrike razlažu procjenu na pojedinačne kriterije vrednovanja i razmatraju ih sveobuhvatno. Prvi redak u rubrici sadrži vrijednosti koje se mogu izraziti bročano ili opisno ili ljestvicom od iznimno do loše (ili od stručnjaka do početnika, i tako dalje). Prvi stupac sadrži kriterije

vrednovanja za svaku komponentu. Analitičke rubrike također mogu imati različite ponderacije za različite komponente.” [[University of Waterloo, CA](#)]

Ciljevi učenja

- jasno komunicirati o očekivanjima
- omogućiti učenicima da prate svoj napredak
- provesti objektivno vrednovanje.

Primjena i prilagodba

Rubrike se mogu izraditi u papirnatom ili digitalnom obliku za korištenje *online*, licem u lice ili u kombiniranom učenju.

Opis metode

Izrada rubrike uključuje sljedeće korake kako bi se osigurala jasnoća, učinkovitost i usklađenost s ciljevima vrednovanja:

- Definirajte svrhu i kontekst rubrike (npr. vrednovanje zadatka, projekta, prezentacije).
- Odredite kriterije koji su u skladu s ishodima učenja i mogu se opažati i izmjeriti.
- Definirajte razine izvedbe za svaki kriterij, od „slabo“ do „iznimno“ ili od „početnik“ do „stručnjak“. Svakoj razini dodajte opise kako biste objasnili kako izgleda izvedba.
- Dodijelite težinu ili bodove svakom kriteriju na temelju njegove važnosti ili doprinosa u ukupnom vrednovanju. Ponderi bi trebali odražavati važnost kriterija u ostvarivanju ishoda učenja.
- Izradite tablicu za kriterije (u recima) i razine izvedbe (u stupcima) s opisima i težinama.
- Svakom stupcu dodijelite razine izvedbe (npr. „izvrsno“, „dobro“, „prilično dobro“, „loše“), a recima kriterije vrednovanja.
- Ispunite tablicu s opisima i za svaku razinu izvedbe i za svaki kriterij.
- Isprobajte rubriku na primjerima radova kako biste bili sigurni da se razine izvedbe razlikuju i se daju jasne smjernice za vrednovanje.
- Doradite rubriku na temelju povratnih informacija kolega.
- Dovršite rubriku.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Rubrike smanjuju anksioznost učenika jer postavljaju jasna očekivanja i potiču samosvijest i motivaciju kroz transparentne kriterije ocjenjivanja. Također osnažuju i potiču osjećaj pravednosti.

Rubrike učiteljima pojednostavljuju vrednovanje smanjujući stres.

Općenito, rubrike stvaraju pozitivno i organizirano okruženje te potiču razvojni mentalni sklop.

Napomena: U svojoj teoriji motivacije Carol Dweck razlikuje razvojni mentalni sklop i nepromjenjivi mentalni sklop: „Učenici s razvojnim mentalnim sklopom razumiju da se njihovi talenti i sposobnosti mogu razviti trudom, dobrim poučavanjem i upornošću. Ne misle nužno da su svi isti ili da svatko može biti Einstein, ali vjeruju da svatko može postati pametniji ako radi na tome.” [[Stanford University's Carol Dweck on the Growth Mindset and Education](#)"]

Savjeti i trikovi

Za mlađe učenike dijelovi rubrike mogu se istaknuti različitim bojama ili se mogu koristiti naljepnice ili emotikoni, što također može biti vrlo učinkovito.

Pitanja za razmišljanje

Uključite li učenike u izradu rubrika? Koliko razina izvedbe predlažete? Razmjenjujete li rubrike s kolegama?

3) Vršnjačka povratna informacija

Uvod

Pomoću vršnjačkih povratnih informacija učenici vrednuju i komentiraju rad svojih kolega.

Ciljevi učenja

- potaknuti aktivno sudjelovanje učenika
- razvijati vještine kritičkog mišljenja učenika
- poticati suradničko i pozitivno radno okruženje
- pružiti pravodobne i relevantne povratne informacije.

Primjena i prilagodba

Vršnjačke povratne informacije mogu se primiti i dati u bilo kojem kontekstu učenja.

Opis metode

Pripremite obrazac za povratne informacije i objasnite cilj vrednovanja i da se kriteriji moraju objektivno vrednovati prema uputama i primjerima.

Kada učenici dovrše svoje prvo vrednovanje, zamolite ih da pregledaju obrazac koji je popunio kolega iz razreda, a zatim ga objasne. Nakon razgovora učenici mogu ispraviti svoju prvu procjenu drugom bojom ako se slažu s primjedbama svojih kolega.

Dobrobiti za mentalno zdravlje

Učenici su uključeni u vlastito učenje i vrednovanje.

Savjeti i trikovi

Kriteriji vrednovanja mogu se dogovoriti s učenicima da bismo bili sigurni da razumiju njihovo značenje.

Preuzimanja/materijali

Pronađite primjer [rubrike za vršnjačko vrednovanje grupnoga rada](#) i ostale digitalne alate za izradu rubrika.

Pitanja za razmišljanje

Pomažete li tijekom pružanja vršnjačkih povratnih informacija na daljinu? Koje alate koristite? U usporedbi s drugim metodama procjene, ima li ova veći utjecaj na dobrostanje?

Zaključak

Naša je polazišna tvrdnja da e-učenje može biti izvor dobrostanja, a cilj je ovih *Smjernica* učvrstiti to stajalište. Tijekom pandemije koronavirusa uočeno je da su česte posljedice zatvaranja i izolacije problemi s mentalnim zdravljem. Smatramo da je potrebno odvojiti zdravstveni i društveni kontekst toga razdoblja kojega obilježavaju nedostatak političke vidljivosti, paradoksalne zabrane, zatvaranje i gubitak osobne slobode, od promjene odnosa između učenika i učenika i učitelja. Uvjereni smo da su učitelji, zahvaljujući održavanju nastave na daljinu, pridonijeli očuvanju dobrostanja većine učenika i da bi to činili i učinkovitije i bolje da su svi bili bolje pripremljeni.

E-učenju ne treba pristupati na negativan način, s ciljem ublažavanja njegovih štetnih učinaka, već kao novu priliku za učitelje i učenike koja nudi različite mogućnosti osobnoga razvoja i doprinosi dobrostanju svih sudionika u obrazovanju.

Samo jedan od primjera mogućnost učenja i rješavanja zadataka vlastitim tempom, učestalo vraćanje na proučavanje koncepta ili sadržaja koji mogu biti predstavljeni na različite načine, uz pristupe koji se međusobno nadopunjuju, uz korištenje različitih medija, u poznatom, sigurnom i ugodnom okruženju. Očita je zdravstvena dobrobit dulje spavanje jer ne moramo ustajati u šest ujutro, čekati autobus po kiši i hladnoći i vraćati se kući u sedam navečer.

Iako su mogućnosti za dobrostanje koje nudi učenje na daljinu očite i brojne, s ovim smo *Smjernicama* pokušali ići korak dalje stavljajući pitanje o prisutnosti tijekom učenja na daljinu u središte kako bismo osigurali i ojačali dobrostanje.

Prisutnost je ključna za jačanje dobrostanja i može se razmatrati u tri dimenzije (Jézégou, 2010): sociokognitivne, koja proizlazi iz komunikacije i suradnje učenika s ciljem rješavanja problemske situacije, pedagoške, koja se odnosi na odgovornost učitelja tijekom interakcije s učenicima, socioafektivne, koja potiče uravnotežene odnose tijekom interakcije s ciljem uspostavljanja povoljne socioafektivne klime.

Podržali smo učitelje tijekom svih faza nastavnog procesa kako bismo pomogli u učinkovitoj integraciji ove tri dimenzije prisutnosti. U ovim *Smjernicama* predlažemo ideje, metode i alate kojima je cilj da svi sustavi e-učenja, bez obzira na njihove formalne pristupe, neprikladne tehnike, nedostatke smislenog konteksta i preopćenite metode, ne postanu izvor isključivanja.

Koliko god učitelji bili osviješteni, opremljeni i educirani, e-učenje, nažalost, nailazi na vlastita ograničenja: kao jednostavan oblik obrazovnog sustava koji predstavlja samo društvenu proizvodnju, u najboljem slučaju može zaliječiti određene rane, ali se ne može boriti protiv problema

koje stvaraju ekonomske nejednakosti kapitalističkog sustava, gubitak vrijednosti, poteškoće u pronalaženju smisla u radu i slabljenje društvenih veza.

Nadamo se da će ove smjernice ostati vrijedan izvor koji će obrazovni stručnjaci razmotriti i primijeniti u svom svakodnevnom radu, u *online* ili kombiniranom učenju i, zašto ne, licem u lice.